

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi Programı

BİLİM DİPLOMASİSİNDE TÜRKİYE ve İNGİLTERE’NİN POLİTİKALARI ve
UYGULAMALARI

Emre KONUÇUK

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2022

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi Programı

BİLİM DİPLOMASİSİNDE TÜRKİYE ve İNGİLTERE'NİN POLİTİKALARI ve
UYGULAMALARI

THE POLICIES and ACTIVITIES OF TURKEY and ENGLAND IN SCIENCE DIPLOMACY

Emre KONUCUK

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2022

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Emre KONUCUK' un hazırladığı "BİLİM DİPLOMASISİNDE T¼RKİYE ve İNGİLTERE'NİN POLİTİKALARI ve UYGULAMALARI" başlıklı bu çalışma j¼rimiz **Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Y¼netimi Bilim Dalında Y¼ksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı Prof. Dr. Fırat PURTAş

J¼ri Üyesi (Danışman) Prof. Dr. şefika şule ERÇETİN

J¼ri Üyesi Prof. Dr. Sait AKBAşLI

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisans¼st¼ Eğitim, Öğretim ve Sınav Y¼netmeliđi'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından / / tarihinde uygun g¼r¼lm¼ř ve Enstit¼ Y¼netim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selahattin GELBAL
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Gelişen ve küreselleşen dünyada bilimin her alandaki önemi artmaktadır. Son zamanlarda küreselleşen sorunlar, ekonomik ilişkiler ve ticaret gibi durumlar nedeniyle ülkeler arası kurulan ilişkilerin güçlendirilmesi için bilimden ve bilimsel faaliyetlerin yapılabilmesi için diplomasiden faydalanılmaktadır. Bu bağlamda bilim diplomasisi ortaya çıkmaktadır. Bilim diplomasisi Türkiye’de son yirmi yıldır daha fazla ele alınmaktadır. Bu çalışmada Türkiye ve İngiltere yürütülmekte olan bilim diplomasisi faaliyetlerini incelemek amaçlanmıştır. Öncelikle Bilim Diplomasisi ve boyutları hakkında ve ABD, Almanya, Fransa, İtalya’nın bilim diplomasisi politikalar ve yürüttükleri faaliyetler hakkında açıklamalar yapılmıştır. Türkiye ve İngiltere’nin bilim diplomasisi politikaları ve kurumları aracılığıyla yürüttükleri faaliyetler ele alınarak benzer ve farklı yönler ortaya konulmuştur. Bilim diplomasisi faaliyetleri bakımından benzer özellik taşıyan kurumlar tablo halinde sunulmuştur. Çalışma aracılığıyla yapılan bilim diplomasisi faaliyetleri ve ülkelere ait başarılı bulunan faaliyetlerin tanıtılmasına katkı sağlanacaktır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olan doküman tarama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin birincil kaynaklarına ulaşılarak doğrulukları teyit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: bilim diplomasisi, diplomasi için bilim, bilim için diplomasi, türkiye, ingiltere

Abstract

In the developing and globalizing world, the importance of science in every field is increasing. Recently, due to globalizing problems, economic relations and trade, science is used to strengthen the relations between countries, and diplomacy is used to carry out scientific activities. In this context, science diplomacy emerges. Science diplomacy has been increasingly discussed in Turkey for the last two decades. In this study, it is aimed to examine the science diplomacy activities carried out in Turkey and England. First of all, Science Diplomacy and its dimensions were explained. Science diplomacy policies and activities of powerful countries such as the USA, Germany, France, and Italy were explained. Similar and different aspects have been revealed by examining the activities carried out by Turkey and England through their science diplomacy policies and institutions. Institutions with similar characteristics in terms of science diplomacy activities are presented in a table. It will contribute to the promotion of science diplomacy activities carried out and the most successful science diplomacy activities of countries through the study. In the study, the document scanning method, which is one of the qualitative research designs, was used. The primary sources of the obtained data were reached, and their accuracy was confirmed.

Keywords: science diplomacy, science for diplomacy, diplomacy for science, turkey, england

Teşekkür

Yüksek lisans eğitimime devam edebilmem için beni her zaman motive eden bu tezin hazırlanmasında engin fikir ve önerileriyle bana destek olan, beni yönlendiren ve bu çalışmada büyük emeği bulunan danışmanım Sayın Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN' e ve tez çalışması sürecinde yardımlarını esirgemeyen Dr. Şuay Nilhan AÇIKALIN' a çok teşekkür ederim.

Tez çalışması boyunca desteklerini hissettiğim aileme ve ayrıca sonsuz destek ve özverili yaklaşımlarından dolayı değerli eşim Ceylan KONUCUK' a içtenlikle teşekkürlerimi sunarım.

İçindekiler

Kabul ve Onay.....	ii
Öz.....	iii
Abstract.....	iv
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	viii
Şekiller Dizini.....	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	x
Bölüm 1	1
Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi	1
Araştırma Problemi	1
Sınırlılıklar.....	2
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	3
Yumuşak Güç	3
Eğitim Diplomasisi.....	5
Bilim Diplomasisi.....	5
Bölüm 3 Yöntem.....	12
Araştırmanın Türü	12
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	12
Veri Toplama Süreci.....	13
Veri Toplama Araçları	13
Verilerin Analizi	13
Bölüm 4 Dünyada Bilim Diplomasisi.....	14
Amerika Birleşik Devletleri	14
Almanya	16

İtalya	18
Fransa.....	19
Bölüm 5.....	22
Bulgular ve Yorumlar	22
Türkiye’de Bilim Diplomasisi	22
İngiltere’de Bilim Diplomasisi	37
Bölüm 5 Sonuç ve Öneriler.....	50
Kaynaklar	55
EK-A: Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu.....	xii
EK-B: Etik Beyanı.....	xiii
EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu	xiv
EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report.....	xv
EK-D: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	xvi

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>AAAS Bilim Diplomasisi Faaliyetleri</i>	10
Tablo 2 <i>The Royal Society Bilim Diplomasisi Faaliyetleri</i>	10
Tablo 3 <i>Chief Scientific Adviser Üyeleri</i>	43
Tablo 4 <i>Bilim Diplomasisinin Üç Boyutunda the Royal Society Faaliyetleri</i>	45
Tablo 5 <i>The British Science and Innovation Network Ortak Ülke Sayıları</i>	46
Tablo 6 <i>Türkiye ve İngiltere'nin Bilim Diplomasisi Politikası</i>	47
Tablo 7 <i>Bilim Diplomasisi Boyutlarına Göre Kurumlar</i>	47
Tablo 8 <i>Türkiye ve İngiltere'de Faaliyet Alanları Bakımından Birbirine Benzeyen Bilim Diplomasisi Faaliyetleri Yürüten Kurumlar</i>	48

Şekiller Dizini

Şekil 1. <i>Politika Döngüsü</i>	43
---	----

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

AAAS: American Association for the Advancement of Science

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AK Parti: Adalet ve Kalkınma Partisi

ANR: National Research Agency

ATAS: The Academic Technology Approval Scheme

BEIS: The Department for Business, Energy and Industrial Strategy

BIS: Department of Business, Innovation and Skills

BİTEP: Bilim ve Teknoloji Programı

BM: Birleşmiş Milletler

BMBF: The Federal Ministry of Education and Research

BRIC: Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin

BTYK: Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu

CERN: The European Organizations for Nuclear Research

CNRS: National Center for Scientific Research

CSGAC: Chinese Scientist Group on Arms Control

CST: Council for Science and Technology

DAAD: Deutscher Akademischer Austauschdienst

DAI: Deutsches Archalogisches Institut

DECC: The Department of Energy and Climate Change

DfE: The Department for Education

DoS: The Department of State

FCDO: Foreign and Commonwealth and Development Office

FCO: Foreign and Commonwealth Office

FDFA: Federal Department of Foreign Affairs

GIST: The Global Innovation through Science and Technology

IFA: Institut für Auslandsbeziehungen

IMF: International Money Fon

ITER: The International Thermonuclear Experimental Reactor

LHC: Large Hadron Collider

MAE: Ministry of Foreign Affairs

MAECI: Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation

MIUR: Ministry of Instruction, University and Research

NAS: The National Academy of Sciences

NSF: The National Science Foundation

NSTC: The National Science and Technology Council

OES: The Bureau of Oceans and International Environmental and Scientific Affairs

SIN: The British Science and Innovation Network

STAS: The Science and Technology Advisor to the State

TABİP: Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi

TİKA: Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

TÜBA: Türkiye Bilimler Akademisi

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

USAID: Us Agency for International Development

WTO: World Trade Organization

YTB: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

ZFA: Zentralstelle für das Auslandsshulwesen

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde problem durumu, araştırmının amacı ve önemi, araştırma problemi, alt problemler ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Gelişen ve küreselleşen dünyada bilimin her alandaki önemi artmaktadır. Son zamanlarda küreselleşen sorunlar, ekonomik ilişkiler ve ticaret gibi durumlar nedeniyle ülkeler arası kurulan ilişkilerin güçlendirilmesi için bilimden ve bilimsel faaliyetlerin yapılabilmesi için diplomasiden faydalanılmaktadır. Bilim diplomasisi faaliyetlerinin neler olduğu ve nasıl yapıldığı hakkında literatürde yeteri kadar çalışma bulunmamaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Ülkemizde bilim diplomasisi alanında iki tane yüksek lisans ve bir tane doktora tezi olmak üzere 3 adet çalışma yapılmıştır (YÖK Tez Merkezi, 2020). Bu çalışmalar bu alana ışık tutmaya çalışmaktadır. Bilim diplomasisi gün geçtikçe ülkeler için çok daha önemli hale gelmektedir. Bu çalışmada bilim diplomasisi alanında başarılı çalışmalar yapan İngiltere ve Türkiye’de yapılan faaliyetler incelenerek öneriler sunulması amaçlanmıştır. Bilim diplomasisi faaliyetleri üzerinde çalışmalar yaparak daha başarılı faaliyetler için yol çizilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için bilim diplomasisi faaliyetlerinin başarısı arttıkça ülkenin kalkınması açısından adımlar atılacaktır.

Araştırma Problemi

Bilim Diplomasisinde Türkiye ve İngiltere’nin izlediği politikalar ve gerçekleştirdiği uygulamalar nelerdir?

Alt Problemler

1.Türkiye ve İngiltere’de bilim diplomasisi politikaları ve faaliyetleri nelerdir?

2. Türkiye ve İngiltere’de yapılan bilim diplomasisi faaliyetlerinin ortak ve farklı yönleri nelerdir?

Sınırlılıklar

Araştırma bilim diplomasisi alanında İngiltere ve Türkiye’nin yaptığı etkinlikler ve çalışmalar ile sınırlıdır.

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Yumuşak Güç

Soğuk savaş döneminden sonra ülkeler arasında güçler dengesi değişmeye ve yeniden düzenlenmeye başlamıştır. Ülkelerin artık “sert güç” olarak kabul edilen askeri güçlerini kullanmaları politikaları gerçekleştirmek için yeterli olmamaya başlamıştır. Ülkeler birbirleri ile ticari ilişkiler geliştirmeye devam etmekteydi. Ülkeler artmakta olan ihtiyaçlara cevap verme, ülke gelişimini hızlandırma, halkının sahip olduğu imkanları artırma ve dünya lideri olma amaçları ile çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bu amaçları gerçekleştirmek ve kendilerini cazibe merkezi haline getirmek için ülkeler çalışmalar yapmaya başlamıştır. Dünyada cazibe merkezi olarak görülen, kendini ifade edebilen, güvenilirlik kazanmış ve iş birliğine açık olan ülkeler, dış politikada ve yabancı kamuoyunun karşısında stratejik değerlerini artırarak uluslararası politikada kendilerine önemli bir yer bulmaktadır (Kömür, 2020). Bu süreçte başarılı olmak için yumuşak güç unsurları devreye alınmaktadır. Yumuşak güç kavramı 1990’lı yıllarda daha çok gündeme gelmeye başlamıştır (Şahin, 2020). Güç istenilen sonuçları elde edebilmek için başkalarının davranışlarını etkileme becerisidir (Nye, 2020). Nye (2020) tarafından yapılan ikinci bir tanımda ise, yumuşak güç sonuçları etkileyebilen becerilere veya kaynaklara sahip olmak şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak ülkelerin birbirlerini etkileme mücadelesi soğuk savaş döneminden sonra çok daha fazla önem arz etmeye başlamıştır. Yumuşak güç sert güç ile doğrudan bağlantılı değildir. Yumuşak güç unsurları sert güç unsurlarından farklıdır. Yumuşak güç unsurları yaşanan döneme göre değişkenlik gösterebilmektedir. Örneğin petrol, sanayi çağından önce; uranyum da nükleer çağdan önce etkileyici bir güç değildi (Nye, 2020). Güç, daha eski tarihlerde fetih ve askeri güç olarak algılanmaktayken şu an uluslararası ilişkilerde güç, ekonomik, kültürel ve teknolojik güç olarak algılanmakta ve yumuşak güce doğru eğilim artmaktadır (Erzen, 2012). Yumuşak gücün kaynaklarını kültür, siyasi değerler ve dış politika oluşturmaktadır. Nye (2020) tarafından yapılan tanımdan yola

çıkarak etkileme becerisi cazibe olarak adlandırılabilir. Ülkeler bu süreçte cazibe merkezi haline gelmeyi amaçlamaya başlamıştır. Yumuşak güç unsurlarını ülkeler arttırmaya çalışmaktadır. 19. yüzyılda İngiltere’de ve 20. yüzyılda Amerika’da çeşitli kurumlar kurulmuştur. IMF, WTO ve BM Amerika tarafından, Serbest Ticaret ve Altın Standardı ise İngiltere tarafından kurulmuştur. Bu kurumların kuruluş amaçları ülkelerini cazibe merkezi haline getirmek ve dünya lideri haline getirmektir. Bu kurumların yanı sıra dünya globalleşmeye devam ettikçe popüler olan kültürel durumlar ülkeler arasında hızla yayılmaktadır. Bu durum popüler durumların kabulü ve adaptasyonu aracılığıyla ülkelerin yumuşak güç kapasitesini artırabilmektedir.

Küreselleşen dünyada yumuşak güç kaynaklarını kültür, siyasi değerler ve dış politika oluşturmaktadır (Nye, 2020). Bu üç unsurun alt başlıklarında kamu diplomasisi ve kamu diplomasisi başlığı altında eğitim diplomasisi ve bilim diplomasisi gibi unsurlar yer almaktadır. Kamu diplomasisi üç boyutta ele alınmaktadır. Nye birinci boyut olarak günlük iletişim, ikinci boyut olarak stratejik iletişim ve üçüncü boyut sürekli ilişkilerin geliştirilmesi olarak tanımlamıştır (Kocabıyık, 2019). Kamu diplomasisinin günlük iletişim boyutunda ülkeler çalışmalarını ve etkileme güçlerini medyanın gücünü kullanarak sergilemeye çalışmaktadır. Ülkeler stratejilerini, diplomasi faaliyetlerini ve bilimsel faaliyetlerini medya ile diğer ülkelere duyurarak etkilemeye çalışmaktadır (Karadağ, 2012). Bilim ve eğitimler ile ilgili gelişmeleri de medya aracılığı ile dünya kamuoyu ile paylaşarak cazibe merkezi olma isteklerine ulaşmaya çalışmaktadır. Sosyal medya ve uluslararası değişim programları da diplomasi aracı kullanılmakta ve bu araçlar ile küresel iş birliğine ülkeler zorlanmaktadır (Demir, 2019). Ülkeler küreselleşen dünyada gün geçtikçe güç kazanan medya ve sosyal medyayı kullanarak kamu diplomasisi çalışmalarını dünya kamuoyuna duyurarak yumuşak gücünü arttırmaya çalışmaktadır.

Eğitim Diplomasisi

Kamu diplomasisinin unsurların biri olan eğitim diplomasisi küreselleşen dünya için gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Eğitim diplomasisi yumuşak güç kazanımı için etkili bir unsurdur. Eğitim diplomasisi küreselleşen dünyada eğitimi geliştirecek ve ileriye taşıyacak eğitim politikaları üretmek için kullanılan bir araç olarak tanımlanmaktadır (Kyvliuk, Polishchuk, Svyrydenko, & Yatsenko, 2018). Bu bağlamda eğitim ile ilgili uluslararası gerçekleştirilen faaliyetler eğitim diplomasisi başlığı altında ele alınmaktadır. Araştırma, bilim, kültür ve dil gibi birçok kamu diplomasisi faaliyetlerini içeren eğitim diplomasisi uluslararası öğrencileri ülkeye çekmeyi amaçlamaktadır (Kaya, 2019). Uluslararası öğrencileri ülkeye çekmek için çeşitli programlar uygulanmaktadır. Mevlana ve Erasmus programları ile öğrenci değişimleri sağlanmaktadır. Alman DAAD kurumunun sağladığı öğretim üyesi ve araştırmacı değişimleri eğitim diplomasisi faaliyetidir. Ahmet Yesevi Üniversitesi, Manas Üniversitesi ve Türk-Alman Üniversitesi eğitim diplomasisi faaliyetlerinin kurum boyutundaki uygulamalarıdır. Türkiye’de Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfı eğitim diplomasisi faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Eğitim diplomasisi uluslararası eğitim, eğitim sorunları ve eğitimin geliştirilmesi konuları ile ilgilenmektedir. Kamu diplomasisinin diğer bir unsuru olan bilim diplomasisi ile eğitim diplomasisi ortak yönleri bulunmaktadır. Fakat bilim diplomasisi faaliyetleri sadece eğitim ve eğitim sorunları ile değil tüm dünyayı etkileyen sorunlar ve küresel kalkınma için gerçekleştirilmektedir.

Bilim Diplomasisi

Bilim diplomasisi sosyal ve doğa bilimlerini bir araya getiren yeni bir diplomasi türüdür (Kıran & Açıkalin, 2021). Küreselleşen dünyada, bir ülkenin yaşadığı problemler sadece o ülkeyi ilgilendirmemektedir. Teknoloji ve iletişim araçları aracılığıyla bir ülkenin yaşadığı problemler diğer ülkeleri de kolaylıkla etkilemektedir. Son yıllarda ülkelerin karşı karşıya kaldığı en genel problem küresel ısınma. Tüm ülkeler bu sorunu çözmek için çalışmalar yapmakta fakat tek başlarına bu konuda başarılı olamamaktadır. Her biri diğer

Ülkelerin yardımına ve iş birliğine ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda uluslararası ilişkiler son derece önemlidir. Örneğin, yaklaşık iki yıldır Covid-19 salgını devam etmektedir ve tüm ülkeler bu salgını bitirmek için tedavi ve aşı bulmak için mücadele etmektedir. Bu durumlarda bilim diplomasisi uygulamaya konmaktadır.

Fedoroff'a göre bilim diplomasisi, insanoğlunun karşılaştığı problemler ve pozitif bilgi temelli uluslararası kuruluşlar oluşturmak için kullanılan bilimsel bir araçtır (Yıldırım & Akbulut, 2021). İnsanoğlunun karşılaştığı problemler ile ilgili çalışmalar odak noktasında olduğu için eğitim diplomasisinden farklılaşmaktadır. Bilim ne politik ne de ideolojik bir etkinlik, aksine bilim uluslararası bir dil ve doğayı sorgulama etkinliğidir (Davis & Patman, 2015). Gluckman (2017)'e göre ise bilim diplomasisi küresel ihtiyaçları karşılamak ve küresel sorunları çözmek için tasarlanan kolektif girişimlerdir (Yıldırım & Akbulut, 2021). Turekian (2014)'e göre bilim diplomasisi bir ülkenin dış ilişkiler politika hedeflerini gerçekleştirmeyi ve ülkeler arası karşılıklı kazanımlar elde etmeyi amaçlamaktadır (Davis & Patman, 2015). Bilim diplomasisi iki ülke ve kültür arasında köprü kurmak ve ilişkileri geliştirmek için kullanılmaktadır (Ruffini, 2017). Bilim diplomasisi tüm ülkeleri etkileyen sorunları çözmeyi ve küreselleşen dünyaya yeni gelişmeler sağlamak için kullanılmaktadır. Flink ve Shreiterer bilim diplomasisinin amaçlarını üç başlıkta açıklamaktadır (Özkaragöz Doğan, 2015):

- Erişim: Araştırmacılara, araştırma sonuçlarına ve tesislerine erişim. Örneğin, The International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER).
- Tanıtım: Dünyadaki en başarılı araştırmacıların ilgisini çekmek.
- Etkileme: Kamuoyunu, politikacıları ve karar verici otoriteleri etkilemek.

Bilim diplomasisi için lkelere göre farklı farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Genellikle bilimde gelişmiş ülkeler geliştirmekte olan lkelere kıyasla bilim diplomasisi faaliyetlerine daha fazla ağırlık vermektedir.

Bilim diplomasisi yumuşak güç olarak tanımlanmaktadır (Ruffini, 2017). lkeler yumuşak güç olan bilim diplomasisini diğer ülkeleri etkilemek ve kendi kapasitelerini, bilgi birikimlerini ve güçlerini göstermek için kullanmaktadır. Bilim diplomasisi bağlamında, kendi önemleri, devamlılıkları ve nleri için tüm dünyaya başarılı bilimsel çalışma sonuçları sunan ülkeler için bilim diplomasisi önemli bir yumuşak güç unsurudur (Yıldırım & Akbulut, 2021).

American Association for the Advancement of Science (AAAS)  farklı türde etkinlikleri tanımlamaktadır.

- 1) Diplomaside bilim
- 2) Bilim için diploması
- 3) Diploması için bilim

Diplomaside Bilim

Diplomaside bilim, bilim ve teknolojinin dış politika amaçlarını ilerletme rolünü açıklamaktadır. Diplomaside bilim, diplomatik süreçler ve yabancı politika yapıcıları için bilimsel bilgi sağlamaktadır (zkaragz Doğan, 2015). Diplomaside bilimin fonksiyonu bilimsel önerilerin kalitesinin arttırılmasının politika yapıcılar tarafından garanti altına alınmasıdır (Davis & Patman, 2015). Örneğin, AAAS'nin yaptığı etkinlik: Bilim Adamları ve Mühendisleri Politikaya Dahil Etme Projesi ve İklim Değişikliği Hakkında Hkmetler arası Panel. Çin Silah Kontrolü Bilim Adamları Topluluğu (CSGAC) ve Amerika Ulusal Bilim Akademisi ve Silah Kontrolü Komitesi yanlış anlaşılmaları önlemek için ilk ince-İngilizce nükleer terimler sözlüğü yayımladı (zkaragz Doğan, 2015). Bu bilimsel etkinlik ile iki ülke diplomatik ilişkilerini daha iyi hale getirdi. lkeler ilişkilerini daha iyi hale getirmek için sadece diplomatlar aracılığıyla kurduğu ilişkilerle yetinmeyi bırakmış, eğitim, bilim, kültür ve sanatlar alanlarındaki iş birlikleri ile ilişkileri geliştirmeye yönelmiştir (Demir, 2019). Bilim ve diploması birbirinden farklı kavramlardır. Bilim politikacıları eğer karar verme aşamasında bilimsel araştırmaları göz önünde bulundurarak kararlar alırsa daha güvenilir hale getirmektedir. Diplomatik kariyer için bilimsel eğitimler faydalı olabilir. İklim değişikliği

açısından bakıldığında, bilim diplomasisi son derece önemlidir çünkü iklim değişikliği küresel bir sorundur. Bazı diğer diplomaside bilim aktiviteleri şu şekildedir: Bilim ve Teknoloji Toplum Forumu, ABD Ulusal Akademileri Jefferson Bilim Bursları Programı ve Common-Wealth Ofisi.

Bilim İçin Diplomasi

Bilim diplomasisinin üç boyutundan biri olan bilim için diplomasi bireysel bilim adamları ve araştırmacılar arasında araştırmalar için yukarıdan aşağıya doğru veya aşağıdan yukarıya doğru stratejik öncelikler ile uluslararası iş birliğini geliştirmek için çalışmaktadır (The Royal Society, 2010). Diğer bir ifadeyle de diplomasi bilimsel iş birliklerini artırmak ve kolaylaştırmak manasına gelmektedir (Yıldırım & Akbulut, 2021). Bazı bilim için diplomasi etkinlikler şu şekildedir: International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER), Large Hadron Collider (LHC), the European Organizations for Nuclear Research (CERN) (Özkaragöz Doğan, 2015). Bu bağlamda, farklı ülkelerden bilim insanları bilimsel iş birliği etkinlikleri için bir araya gelmektedir. Gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler arasında teknolojik alanda daha fazla iş birliği bulunmaktadır. Teknoloji alanında gelişmiş ülkeler girişimcilik için fonlar sağlamaktadır. Hem bilim hem de diplomasi bu süreçten faydalanmaktadır. Örneğin, Amerikan Ulusal Bilim Kuruluşu içerisinde Türkiye'nin de olduğu 13 farklı Avrupa ülkesi ile iş birliği yapmaktadır.

Diplomasi İçin Bilim

Diplomasi için bilim özellikle aralarında gerilim olan ülkeler arasında iyi ilişkiler oluşturmak ve var olanı geliştirmek için bilimi kullanmaktadır. Diplomasi için bilim aracılığıyla ülkeler arasındaki ilişkileri geliştirmek için kullanılan bir mekanizmadır (Özkaragöz Doğan, 2015). İlk olarak bilimin yumuşak güç unsuru olma özelliğini, çekiciliği ve etkileyciliğini kullanmaktadır (Davis & Patman, 2015). Diplomasi için bilim bir dil olarak görülebilir ve eğer ülkeler bu alanda rollerini üstlenmek istiyorsa bu dili mutlaka öğrenmelidir (Özkaragöz Doğan, 2015). Ülkelerin çoğu diplomatik ilişkiler kurmak için bilimi araç olarak kullanmaktadır. Soğuk savaşın ardından diplomasi için bilim etkinlikleri artmıştır. Örneğin,

Almanya ve Fransa aralarında iyi bir diplomatik ilişki olmamasına rağmen CERN'de birlikte çalışmıştır ve 1961'de Amerika ve Japon Komite arasında bilim iş birliği yapılmıştır. Amerikan ve Avrupalı şirketler BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin) ülkeleri ile iş birliği yapmaya başlamıştır. Royal Society raporuna göre, bazı diplomasi için bilim etkinlikleri aşağıdaki gibidir;

- Uluslararası Bilim ve Teknoloji İş Birliği
- Uluslararası Organizasyonlar (CERN)
- Eğitim Bursları
- Diplomasi Takip Etmek
- Bilim Sergileri ve Festivaller

Yukarıdaki bilim diplomasisinin üç boyutuna ek olarak Gluckman (2017) üç yeni kategori önermektedir (Yıldırım & Akbulut, 2021);

Bir ülkenin ulusal ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanan etkinlikler

Bir ülkenin sınır ötesindeki çıkarlarını korumak için tasarlanan etkinlikler

Küresel ihtiyaçları karşılamak ve küresel sorunları çözmek için tasarlanan etkinlikler

Bilim diplomasisi uluslararası iş birliğinden farklıdır. Bilim diplomasisi bağlamında karşılıklı kazanma ilişkisi yoktur. Bilim diplomasisinin amacı küresel sorunları çözmek, küresel ihtiyaçları karşılamak, bilimi geliştirmek ve ülkeler arasında iyi ilişkiler kurmaktır. İkinci dünya savaşından sonra karşılıklı kazanç iş birlikleri başladı fakat küreselleşen dünya ve iletişim ve teknolojiye gelişmeler bazı küresel sorunları etkiledi. Bu durum bilim diplomasisine yönlendirdi (Davis & Patman, 2015). Bilimsel etkinlikleri diplomatik amaçlar için kullanmak bir ülkenin etki gücünü artırmaktadır (TASAM, 2016). Politikada bilimi kullanmak politik söylemler güçlendirmektedir ve politikacıların güvenilirliğini artırmaktadır (Thompson, 2018). Her şey kötü bir durumda olsa da bilim her zaman konuşulmaktadır (Özkaragöz Doğan, 2015). Bilim diplomasisi faaliyetleri dış politikaların bilimsel bir zeminde

yürütülmesi, uluslararası alanda bilimsel iş birliklerinin yapılması ve diplomatik ilişkiler kurulması ve geliştirilmesi için bilimsel iş birliğinden faydalanılması gibi üç başlıkta gruplanmaktadır (Demir, 2019). Bilim diplomasisi alanında faaliyetler gerçekleştiren dünyada iki tane büyük kuruluş bulunmaktadır: American Association for the Advancement of Science (ABD) ve The Royal Society(İngiltere). Her ikisi de bilim diplomasisinin üç boyutu ile ilgili etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bilim diplomasisi etkinliklerini kamuoyuna duyurmak için bilim ve halkla ilişkiler etkinlikleri de gerçekleştirmektedirler. Bilim diplomasisi alanında yaptıkları çalışmalar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir (Yıldırım & Akbulut, 2021);

Tablo 1

AAAS Bilim Diplomasisi Faaliyetleri

Diplomaside Bilim	Bilim İçin Diplomasi	Diplomasi İçin Bilim
Kamu hususlarında kanıt savunuculuğu	Bilim, politika ve toplum programları ofisi	NSF Robert Noyce öğretmen bursu programı L'oreal USA for Women in Science
Bilirkişi seçimi		
Bilim adamlarını politikaya dahil etmek		ARISE
Devlet ilişkileri ofisi		Bilim, politika ve toplum programları ofisi
Bilim, politika ve toplum programları ofisi		STEM'de gelişen araştırmacılar ulusal konferansı
Bilim ve mühendislik diasporaları		HBCU yapımı ve inovasyon girişimi
Uluslararası ilişkiler ofisi		AAAS S-STEM girişimi
Araştırma rekabet edebilirlik programı		Bilim, etik ve din üzerine diyalog

Tablo 2

The Royal Society Bilim Diplomasisi Faaliyetleri

Diplomaside Bilim	Bilim İçin Diplomasi	Diplomasi İçin Bilim
Hibeler	Hibeler	Bilimsel toplantılar
Ödüller	Ödüller	Çevrimiçin yaz bilimi
Eğitim, rehberlik ve ortaklık	Küresel yetenek vizesi	Sen ve gezegen

Tüm projeler	Tüm projeler	Hibeler
Brexit ve İngiltere Birimi	Uluslararası çalışma	Ödüller
Uluslararası Çalışma		Eğitim, rehberlik ve ortaklık
		Flexi-Grant
		Tüm projeler, raporlar, yayınlar, dergiler, yazarlar ve dijital kaynaklar
		Araştırma projeler
		Uluslararası çalışma
		Fonlar ve finans

Bölüm 3

Yöntem

Araştırmada kullanılan yöntem nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesidir. Doküman incelemesi araştırmalar için önemlidir. Bu araştırma modeline farklı araştırmacılar farklı isimler vermiştir; Duverger (1973) belgesel gözlem, Rummel (1968) doküman metodu. Doküman incelemesi zaman ve para tasarrufu sağlayan bir yöntemdir. Doküman inceleme yöntemi veri toplama aracı ve veri analizi yöntemi olarak da kullanılmaktadır (Özkan, 2021). Doküman inceleme yönteminin yedi farklı avantajlı yönü vardır: Kolay ulaşılamayacak önelere erişim, tepkiselliğin olmaması, uzun süreli analiz, örneklem büyüklüğü, bireysellik ve özgünlük, düşük maliyet ve niteliktir. Doküman inceleme sürecinde şu aşamalar takip edilmiştir; dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğinin kontrol edilmesi, dokümanların anlaşılması, verilerin analizi ve verilerin kullanılması. Araştırma sürecinde birincil kaynaklara ulaşmaya çalışılmıştır. Araştırma sürecinde resmi ve özel kaynaklar incelenmiştir.

Araştırmanın Türü

Nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme kullanılarak yapılmış betimsel bir araştırmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bilim diplomasisi faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşların yayınladığı raporlar oluşturmaktadır. T.C Dış İşleri Bakanlığı, BTYK, TÜBİTAK gibi kurumların yayınlamış olduğu raporlar, AAAS ve Royal Society'nin yayınlamış olduğu bilim diplomasisi hakkındaki rapor ve makaleler, Almanya, Fransa, İtalya, Türkiye ve İngiltere'nin bilim diplomasisi faaliyetleri ve bu faaliyetlerine ait raporlar araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Sciencediplomacy.org internet adresi de çalışma grubunda yer alacaktır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan dokümanlar AAAS (www.aaas.org), Royal Society (royalsociety.org) internet sitelerinden, sciencediplomacy.org web sayfası, Almanya, Fransa, İtalya, Türkiye ve İngiltere için bilim diplomasisi faaliyetleri gerçekleştiren kurum ve kuruluşların web sayfaları ve ikincil kaynaklardan elde edilmiştir. Veri toplama sürecinde doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, derinlemesine bilgi ihtiyacı olan ne, nasıl ve neden sorularına cevap aranırken tercih edilen kullanışlı ve ekonomik bir veri toplama yöntemidir (Özkan, 2021). Elde edilen verilerin doğruluğu ve orijinalliği kontrol edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamak için herhangi bir ölçek kullanılmayacaktır. Bilim diplomasisi, ABD, Almanya, Fransa, İtalya, İsviçre, Türkiye ve İngiltere'ye ait bilim diplomasisi etkinliklerini içeren dokümanlar ele alınacaktır.

Verilerin Analizi

AAAS, Royal Society ve sciencediplomacy.org sitelerinden ve ilgili ülkelerde bilim diplomasisi faaliyetleri yapan kurumların web sayfalarından elde edilen veriler ile bir doküman külliyatı oluşturulmuştur. Elde edilen dokümanlar betimsel analiz ile incelenmiştir. Betimsel analizde araştırma sürecinde toplanan veriler okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenmektedir (Birel & Çevik, 2020). Betimsel analiz süreci dört aşamadan oluşmaktadır (Özkan, 2021). Betimsel analizin dört basamağı sırayla takip edilmiştir. İlk aşamada bilim diplomasisi faaliyetleri çerçevesi oluşturulmuştur. İkinci aşamada diplomaside bilim, bilim için diplomasi ve diplomasi için bilim kategorileri belirlenmiştir. Belirlenen üç kategori altında elde edilen veriler incelenip yorumlanmıştır.

Bölüm 4

Dünyada Bilim Diplomasisi

Amerika Birleşik Devletleri

ABD kurulduğu günden itibaren yumuşak güç unsurlarını artırmaya devam ederken bazı dönemlerde sıkıntılar yaşamıştır. Tarihinde dünya kamuoyu tarafından kötü olarak algılanan bazı olaylar yaşamıştır. 1956 Süveyş Kanalı sorunu, Vietnam savaşı, Almanya'ya nükleer füze yerleştirme, 11 Eylül saldırıları, Irak, Afganistan ve Suriye gibi ülkelerdeki faaliyetleri ABD açısından prestij kaybına sebep olmuştur. Bu durumlar diğer ülke vatandaşlarında ABD hakkında kötü izlenim oluşturmuştur. Yine de yaşanan bu olaylara rağmen 2002 yılında 43 ülkenin katılımı ile yapılan bir çalışmada ABD cazibesinin boyutu %80'e yakın olarak belirlenmiştir (Nye, 2020). ABD tüm dünya ülkeleri ile ekonomik ilişkiler açısından iletişim halindedir. Bu durum yaşanan olumsuz durumları azaltarak ilişkileri olumlu seviyede tutması açısından destek olmaktadır. Küreselleşen dünyada ABD soğuk savaş döneminden sonra hem ekonomik hem de politik anlamda güç kazanmıştır. Diğer ülkeler de ticari ilişkilere devam ederek ABD'ye karşı ilgisini göstermiştir.

ABD de diğer ülkeler gibi değişen ve küreselleşen dünyada yaşanan problemlere ve zorluklara uyum sağlamak zorunda kalmıştır. 20. Yüz yılın ikinci yarısından itibaren cazibe merkezi olma politikasına bilim, teknoloji ve yenilikte güçlü adımlar atarak yaklaşılmaya çalışmıştır. Bu süreçte yoğun olarak bilimsel çalışmalara ev sahipliği yapmış veya yakından takip etmiştir. Diğer ülkeler ile bilim bağlamında diplomatik ilişkiler geliştirerek "Bilim Diplomasisi" faaliyetlerini artırmıştır. ABD Bilim Diplomasisinin temel amacı bilgi toplamak ve ağ kurmaktır (Özkaragöz Doğan, 2015). Uluslararası Araştırma ve Gelişme Programı kapsamında ABD bilim diplomasisi politikaları aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir (House Science, Space and Technology Committee, 2006);

- Uluslararası bilimin sınırlarına ulaşmak
- Bilimsel yeteneğe ulaşmak ve bilim insanı başkenti olmada artış sağlamak

- Teknoloji tabanlı güvenlik sağlamak
- Yabancı devletler ile bilim kapasitesini geliştirmek
- Bilimi ticari amaçla kullanmak
- Cazibe merkezi olmak için bilimi kullanmak

Natioanal Academy of Science'ın 1999 yılındaki bir raporuna göre ABD'de 16 politikanın 13'ü bilim, teknoloji ve sağlıkla ilgilidir (Turekian & Neureiter, 2012).ABD'de bilim diplomasisi faaliyetleri gerçekleştiren bazı kuruluşlar şu şekildedir;

- **The Department of State (DoS):** Uluslararası bilim ve teknoloji etkinliklerinden sorumludur. Bilimi ve bilimsel faaliyetleri kamuoyuna duyurmak için çalışmaktadır (U.S Department of State,)
- **The Bureau of Oceans and International Environmental and Scientific Affairs (OES):** Kurum kendi görevini şu şekilde açıklamaktadır: şu anki ve gelecek nesillerin refahı, barışı ve güvenliği için küresel çevreyi, okyanusu, sağlığı ve uzayı korumak için Amerikan liderliğini, diplomasisini ve bilimsel iş birliğini sağlamak (U.S Department of State 1,)
- **The Science and Technology Advisor to the State (STAS):** Bilim, teknoloji ve yenilik çalışmalarını ABD politikasına entegre etme hedefiyle çalışmaktadır (U.S Department of State,). Kurum faaliyetleri daha çok özel sektör odaklıdır.
- **The American Association for the Advancement of Science (AAAS) :** AAAS bilim adamı, politika analizcileri ve politika yapıcıları bilgi paylaşımı vb. etkinlikler için bir araya getirmektedir (AAAS,). Dönem dönem ülke ihtiyaçlarına göre şekil alan dış politikada farklı sınır ötesi ülkeler ile iş birlikleri yapılmıştır. Kültürler ve toplumlar arasında köprüler kurarak ilişkileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

- **The National Science and Technology Council (NSTC):** ABD başkanına bilim ve teknoloji alanlarında tavsiyeler vermektedir. Politika belirleme süreçlerinde bilim ve teknolojinin sürece aktif katılımını sağlamaktadır.
- **Us Agency for International Development (USAID):** ABD politikasının bir parçası olarak bilim ve teknoloji alanında tavsiyeler veren bir kurumdur.
- **The National Science Foundation (NSF):** Farklı burs programları ile geliştirmekte olan ülkelerin bilim insanlarının ABD kuruluşlarından faydalanması sağlanmaktadır.
- **The National Academy of Sciences (NAS):** Araştırmacıları 8 farklı burs imkanı sunarak bilimsel çalışmalara katkı sağlamaktadır.
- **The Global Innovation through Science and Technology (GIST):** Kurum amaçlarının temelinde, bilimsel, teknolojik ve yenilik kapasitesini tarım, sağlık, enerji, bilgi ve iletişim teknolojileri gibi kritik alanlarda artırmak yer almaktadır.

Almanya

Almanya'nın araştırma ve yenilik stratejisi ve uluslararası kapsamı, the Federal Ministry of Education and Research'e (BMBF) ait iki politika belgesinde (High-Tech Strategy 2006 and Strategy for Internalization of Science and Research 2008) açıklanmıştır (Ruffini, 2017). BMBF'nin küresel liderlik, yenilik potansiyeli, küresel zorluklar ve geliştirmekte olan ülkelerle iş birliğinin güçlendirilmesi olmak üzere dört ana ayağı bulunmaktadır (Özkaragöz Doğan, 2015). Almanya ülke olarak benimsediği iki politika belgesinde de belirtildiği gibi araştırmalar, yenilikler ve araştırmacılar için lider cazibe merkezi olmak istemektedir. Almanya için bilim diplomasisi politikaları aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir (Uygun, 2015);

- En iyi bilim insanlarıyla iş birliğini güçlendirmek,
- Almanya'nın yabancı firmalara ve araştırmacılara fırsatlar sunma açısından en uygun çalışma ortamına sahip olmasını teşvik etmek,

- “Lider ve gelişmekte olan yüksek teknoloji lokasyonları ve araştırma merkezleri” ile iş birliklerinin kurmak ve yoğunlaştırmak,
- Eğitim, araştırma ve geliştirmede gelişmekte olan ülkelerde bilimsel ve ekonomik merkez olmak,
- Küresel sorunları ozmek.

Bu hedeflerine ulaşmak için 30.000’den fazla bilim insanına yaklaşık 80 milyar Euro finansal destek sağlamıştır. 2008 yılında açıklanan Strategy for Internalization of Science and Research Almanya’yı bilim diplomasisi çalışmalarına daha fazla yönlendirmiştir. 20 ülkede 25 mşavirden oluşan bir German Scientific Network bulunmaktadır.

Alman araştırmalarını finanse eden Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) adlı bir kuruluş bulunmaktadır. Altı farklı ülkede aktif bir şekilde bilimsel çalışmalarını yürütmektedir (DFG, 2015). Almanya’da benzer şekilde faaliyetleri olan üç kuruluş daha bulunmaktadır;

- Fraunhofer-Gesellschaft: Yurtdışında yedi ofisi ve dört irtibat bürosu bulunan uygulamaya yönelik araştırma kuruluşudur.
- Helmholtz-Gemeinschaft: Pekin, Brüksel ve Moskova’da bulunan bir Araştırma Enstitüleri topluluğudur.
- Leibniz-Gemeinschaft: Temsilciliği Brüksel’de bulunmaktadır.

Küresel sorunlarla ilgilenmeyi yayınladığı strateji belgelerinde de belirten Almanya iki yıldır sürmekte olan Covid-19 virüsü için ürettikleri aşı ile bilimsel ve ekonomik anlamda cazibesini artırmıştır. 2021 yılı için Gayri Safi Yurtiçi Hasılasına %0,5’lik katkı sağlamıştır ve 2021 yılında Almanya %2,7 büyürken Federal İstatistik dairesi bu büyümeden Biontech aşısının üretilmesinin de payının büyük olduğunu belirtmiştir (DW, 2022). The German House of Research and Innovation’ın yanı sıra bilim diplomasisi ile ilgili faaliyetlerde bulunan bazı kurum ve kuruluşlar:

- **Goethe Institut:** Almanca ğrenmeyi teşvik eden uluslararası faaliyet gösteren bir kültür kurumudur.

- **Deutscher Akademischer Austauschdienst(DAAD):** Uluslararası öğrenci ve araştırmacı değişim programları imkanı sunmaktadır.
- **Alexander von Humbolt Stiftung:** Akademik ve bilimsel çalışmalar için küresel bir ağ oluşturmak için akademik ve kültürel değişim programları sunmaktadır.
- **Institut für Auslandsbeziehungen(IFA):** Sanat sergileri, konferanslar ve değişim programları imkanı sunmaktadır.
- **Zentralstelle für das Auslandsschulwesen(ZFA):** Yurt dışındaki Alman okullarını yönetmekte, yurt dışındaki kültürel ilişkileri güçlendirmekte ve Almanya'yı diğer ülkelere tanıtmaktadır.
- **Deutsches Archalogisches Institut (DAI):** Uluslararası bilim insanlarına alt yapı imkanı sunmaktadır. Tüm dünyada 20 farklı ülkede 300 faaliyetini sürdürmektedir.

İtalya

İtalya da bilimsel çalışmalarda tıpkı diğer ülkeler gibi cazibe merkezi olmayı hedeflemektedir. Fakat İtalya bilimsel çalışmaları destekleme konusunda AB ortalamasını altında yer almaktadır (Ruffini, 2017). Hem devlet hem de özel sektör tarafından yapılan bilimsel çalışmalarda diğer ülkelere kıyasla daha zayıftır. Bu durumu destekleyen bir bilgi de yurt dışında okuyan öğrenci sayısının yaklaşık 300.000 olmasıdır. Bu durumun devamında ise başarılı olan öğrenciler başarılı birer bilim insanı olduğu zaman ülkelere tekrar dönmemektedir. Bilimsel çalışmalardaki zayıflığına rağmen Science Watch verilerine göre İtalya yayınlarının etkisi bağlamında dünya genelinde sekizinci sırada yer almaktadır (Science Watch, 2012). ABD, Almanya, İngiltere, Japonya, Fransa, Kanada ve Çin'den sonra gelmektedir. İtalya'da yıllık uzay bilimleri, klinik tıp ve fizik gibi alanlarda 50.000 yayın yapılmaktadır. Top Italian Scientists verilerine göre en başarılı 100 İtalyan bilim insanından yarısı yurt dışında yaşamaktadır (Top Italian Scientists,). 2011-2013 yılları arasında Ministry of Instruction, University and Research (MIUR) tarafından araştırma ve yenilik stratejisi yayınlandı. İtalya Dış İşleri Bakanlığı bu alandaki çalışmaları desteklemektedir. 2010 yılında genel müdürlük kurularak bilim ve teknoloji çalışmalarına önem verildi. Bir bilim ağı kuruldu. İtalya bilim ağı 20 farklı ülkeden 25 bilim müşavirinden oluşmaktadır (Ruffini,

2017). Bu ağda yer alan bilim müşavirleri akademisyen ve araştırmacılarından oluşmaktadır. İtalya Dış İşleri Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir. 2011 yılında İtalya Uzay Ajansı ve Dış İşleri Bakanlığı arasında anlaşma imzalanarak iki tane uzay ataşesi (Washington ve Brüksel) kadrosu oluşturuldu (Ruffini, 2017). Bu alanda daha fazla ilerleme kaydetmek isteyen İtalya'da ulusal üretim ile araştırmayı birbirine entegre etme amacıyla Dış İşleri Bakanlığı ve Araştırma Bakanlığı ortaklığı ile 2012'de Innovitalia Platform'u kurulmuştur. Bilim diplomasisi politikası uluslararası bağlamda bilimsel çalışmalar gerçekleştirmek ve gelişmiş ölkeler ile iş birliği yapmak olarak ifade edilmektedir. Bu alanda Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation, Ministry of Instruction, University and Research ve bunlara bağlı bölümler çalışmalar yürütmektedir.

- **Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation (MAECI):** Dışışleri ve Uluslararası İş birliği Bakanlığı (MAECI), İtalya ile diğer yabancı ölkeler arasında iş birliğini ve ortaklıkları geliştirmek için temel araçlar olarak İtalyan araştırma ve bilim diplomasisi faaliyetlerini teşvik etmektedir (MAECI,).
- **Ministry of Instruction, University and Research (MIUR).** Sorumluluk alanı ulusal düzeyde eğitim öğretim faaliyetleri ve araştırmalarıdır. Bu süreçlere ek olarak Dış İşleri Bakanlığı ile birlikte yürüttüğü projeler ile bilim diplomasisi faaliyetleri de gerçekleştirmektedir.

Fransa

Fransa sahip olduğu limanlar, fabrikalar, ekonomik imkanlar vb. güçleri ile küresel bağlamda güçlü bir öлке konumundadır. 220.000 kamu ve özel araştırmacı, 800.000'den fazla mühendis ve bilim insanıyla dünyadaki beşinci bilimsel güçtür (Lane, 2016). Son 20 yılda önemi gittikçe artan bilim diplomasisi faaliyetlerine de önem vermektedir. 2009 yılında National Research and Innovation strateji belgesi yürürlüğe koyarak bilim diplomasisi faaliyetlerini gerçekleştirirken takip edeceği yolları ortaya koymuştur (Ruffini, 2017). Faaliyetlerinde bilimsel çalışmaları ve üretimi desteklemek için üç temel alan belirlemiştir. Bu alanlar; sağlık, tedavi, beslenme ve biyo-teknoloji, çevresel önem ve eko-teknoloji ve üçüncü alan ise bilgi, iletişim ve nano-teknolojidir (Lane, 2016). Bu alanlar özelinde diğer

lkeler ile iş birlikleri yapmaktadır. İlk bilimsel iş birliğini 1963 yılında Washington'da gerçekleştirmiştir. alışmalara yön veren ve destekleyen esas kurum Ministry of Foreign Affairs (MAE). Dış işleri bakanlığına en çok bu alanda destek veren kurum ise Ministry of Higher Education and Research. Fransa özellikle arkeoloji alanındaki programları ile yabancı bilim insanları ülkeye çekmektedir. Comissions on Archaeological Excavations and Missions programı ile eğitimler, konferanslar ve değişim programları sunmaktadır. Diğer devletler ile bilim diplomasisi alanındaki ilişkilerini eliliklerinde yer alan bilim ataşeleri ile gerçekleştirmektedir. Fransa'nın bilim diplomasisi politikasını Ruffini (2020) tarafından şöyle belirtilmiştir;

- nl araştırma merkezleri oluşturarak etkisini artırmak,
- Fransız şirketleri ile yeniliği desteklemek,
- Gelişim için bilim topluluklarını araştırma ve çalışmalara dahil etmektir.

Bilim diplomasisi faaliyetlerinde ağırlık değişim programlarına ve Fransızcanın kullanımının yaygınlaşmasına verilmiştir. 2018'de açıklanan eylem planına göre 2027 yılına kadar 500.000 yabancı öğrenciyi ülkelerine çekmek hedeflenmektedir (Ruffini, 2020). Küresel bağlamda en başarılı faaliyeti Paris İklim Anlaşması'dır. 60 farklı ülke ile ortaklıklarını sürdürmektedir. Ministry of Foreign Affairs, Institut Francais, National Center for Scientific Research, National Institute of Health and Medical Research, Ministry of Higher Education and Innovation and Research ve National Research Agency kurum ve kuruluşları ile bilim diplomasisi faaliyetleri aktif bir şekilde yürütmektedir.

- **Ministry of Foreign Affairs (MAE):** Research and Sceintific Exchange ağı ile Fransa'yı diplomatik ve bilimsel cazibe merkezi haline getirme hedefine yönelik çalışmalar yapmaktadır (Ruffini, Science and Diplomacy, 2017).
- **Institut Francais:** Fransız kültürünü yaymayı ve Fransızca konuşulan topluluk sayısını artırmayı hedeflemektedir.
- **National Center for Scientific Research (CNRS):** Uluslararası bağlamda, enerji, evre ve iletişim alanlarında çalışmalar yürütmektedir. Yenilik alışmaları öncelik alanlarındadır (CNRS,).

- **National Institute of Health and Medical Research:** Küresel bağlamda hastalıklar ve tedavi yöntemleri üzerine yoğun çalışmalar yapmakta ve uluslararası bilim insanları ile ortaklıklar yürütmektedir (INSERM,)
- **Ministry of Higher Education and Research and Innovation:** Fransız yüksek öğretimini cazibe merkezi haline getirmeyi ve uluslararası iş birliklerini hedeflemektedir (Ministere De L'enseignement Superieur, De La Recherche Et De L' Innovation,).
- **National Research Agency (ANR).** Kurum esas amacı Fransa ile diğer ülkelerin araştırma çalışmaları konusunda iş birliği sağlamaktır (ANR,).

Bölüm 5

Bulgular ve Yorumlar

Türkiye’de Bilim Diplomasisi

Türkiye'nin diplomasi açısından farklı rolleri vardır: Organizasyon, kültürel etkileşim, insani ve ekonomik yardım. Türkiye'nin en önemli rolü Orta Doğu'da düzen kurucu olmaktır (Çavuş, 2012). Bunlar aynı zamanda Türkiye'nin yumuşak gücü olarak kabul edilmektedir. Türkiye, evrensel değerlere, jeopolitik konuma, ekonomik koşullara ve demokratik yönetime sahip Müslüman bir ülke olarak kültür, tarih, politika, değerler ve normlar gibi yumuşak bir güce sahiptir (Çavuş, 2012). Türkiye, Orta Doğu ülkelerine ve bazı yardım çalışmalarına mali yardımda bulunmaktadır. Türkiye'nin Orta Doğu'da organize etme rolü vardır; bu nedenle Türkiye barışı sağlamaya çalışmaktadır. Türkiye'nin sadece Orta Doğu'da değil yakın çevresinde yer alan ülkeler içinde düzen koruyucu ve barış sağlayıcı rolleri bulunmaktadır. Türkiye tarafından organize edilen Antalya Diplomasi Formunda, Ukrayna Cumhurbaşkanı'nın Ukrayna – Rusya arasındaki savaşın sonlandırılması için görüşmelerin İstanbul'da yapılması talebi Büyükelçi Bodnar tarafından ifade edilmiştir (Demiröen Haber Ajansı, 2022).

Türkiye'nin Bilim Diplomasisi Politikası

Bölgesel ve küresel bir aktör olan Türkiye 2002 yılından itibaren dış politikaya bakış açısını genişletmiştir (Kıran & Açıkalin, 2021). 2002 yılında 163 dış temsilcilik varken 2022 yılında bu sayı 253'e çıkarak Türkiye dünyanın en büyük beşinci diplomatik ağı haline gelmiştir (Dış İşleri Bakanlığı, 2021). Bilim ve teknoloji alanında 2002-2020 yılları arasında 82 anlaşma imzalanmıştır (Kıran & Açıkalin, 2021). Türkiye'de son 20 yılda bilim diplomasisi bağlamında üç ana politika belgesi bulunmaktadır. Bunlar 2005 yılında UNESCO Bilim Raporu'na göre 1986-2003 Türk Bilim Politikası, 1993-2003 Türk Bilim ve Teknoloji Politikası ve 1995 Bilim ve Teknoloji Ağı Projesi'dir. Türkiye gelişmekte olan büyük bir pazar ekonomisidir ve Türkiye tarım ekonomisinden otomotiv sektörü gibi sanayi ekonomisine

yönlenmiştir (Özkaragöz Doğan, 2015). İlk Yurt Dışındaki Türk Bilim İnsanları Kurultayı, Türkiye'yi bilim, teknoloji ve inovasyon alanında uluslararası bir cazibe merkezi haline getirmek amacıyla 12 – 13 Temmuz 2012 tarihlerinde gerçekleştirildi. Kurultaydan sonra Türkiye'nin bilim, teknoloji ve inovasyonu politikası beş ana öncelikli tema ile aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır: (Özkaragöz Doğan, 2015).

- Nitelikli insan kaynağı geliştirmek,
- Türkiye'yi cazibe merkezi haline getirmek
- Beyin kazancı ve beyin dolaşımı.
- Teknoloji transferi ve girişimcilik.
- Sistematik ve sürdürülebilirlik ortaklıkları

Türkiye'nin Bilim Diplomasisi Faaliyetleri

Türkiye Dışişleri Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında bilim diplomasisi faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik bir protokol imzalandı. Protokolün amacı, bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri takip eden bir grup insan oluşturmaktır (Sabah, 2012).

Türkiye hem ulusal hem de uluslararası bağlamda bilim diplomasisinin kurumsallaşması adına ortak üniversiteler kurarak destek olmaktadır: Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kırgızistan Manas Üniversitesi ve Almanya Türk-Alman Üniversitesi (Kıran & Açıklın, 2021).

2013 yılında yapılan ikinci kurultayda 4 panel vardı ve bu 4 konu tartışıldı; (Özkaragöz Doğan, 2015)

- Sağlık
- Enerji
- Teknoloji Transferi
- Eğitim

2015 yılında yapılan üçüncü kurultayda aşağıdaki konular ele alınmıştır (TÜBİTAK, 2016);

- Uydu, uzay ve teknoloji günleri
- İnovasyonda Türkiye- Hollanda İş Birliği
- Nano Teknoloji
- Uzay Kalifiye Malzemeleri

2019 yılında yapılan dördüncü kurultayda aşağıdaki temalara odaklanılmıştır (TÜBİTAK, 2019);

- Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- Sağlık Teknolojileri
- Enerji, Çevre ve Gıda Teknolojileri
- İleri Malzeme Teknolojileri
- Nitelikli İnsan Kaynağı

Yapılan dört kurultayda da küresel konular ele alınmıştır. Yurtdışında çalışmalarını yürüten bilim insanları ile küresel konular üzerinde odaklanılarak çalışmalar yapılmıştır. Türkiye'de bilim diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlar TİKA, TÜBİTAK, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, TÜBA, Yunus Emre Enstitüsü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu, Türkiye Maarif Teşkilatı ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'dır. Bunlara ek olarak üniversitelerin yürütmüş olduğu çeşitli değişim programları bulunmaktadır: Mevlâna Hareketlilik Programı ve Farabi Hareketlilik Programı. Diplomasi forumları düzenlemektedir.

TİKA (Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı). TİKA 1992 yılında kurulmuştur. SSCB dağıldıktan sonra, ortak kültür ve dili paylaşan yeni ülkeler kurulmuştur. Türkiye, bağımsızlıklarını kazanan yeni ülkeleri tanıyan ilk ülkedir. Türkiye ekonomik, sosyal ve kültürel alanda çalışmalar yürütmeye başlamıştır. TİKA'nın amacı o yıllarda Türki Cumhuriyetlerin kendi toplumsal yapısını oluşturması, sürdürülebilir bir şekilde bir kimlik

inşa etmesi ve teknik altyapılarının eksikliklerinin giderilmesi olarak tanımlanmaktadır. 60 ülkede 62 program koordinasyon ofisi bulunan TİKA, faaliyetlerini 150 farklı ülkede yürütmektedir. Dış politikalarımızda aktif siyaset kavramının yerleşmesi ile TİKA, Türk dış politikasının özellikle de değer paylaştığımız ülkelerin yanı sıra diğer birçok alanda ve ülkede uygulayıcı bir aracı haline geldi. Eğitim, sağlık, restorasyon, tarımsal kalkınma, finans, turizm ve sanayi alanlarında birçok proje ve faaliyet TİKA tarafından gerçekleştirilmektedir. (TİKA, 2017)

TİKA'nın Faaliyetleri.

1) Eğitim

a. Okullar, teknik ekipmanlar, kütüphane ve laboratuvarlar, burslar, öğretmenler ve öğretim görevlisi desteği sağlama ve yapı tamiratları

i. 2021 faaliyet raporlarına göre 3 okul bina inşası, 14 okul onarımı, 39 okul donatımı ve 141 öğretmenin mesleki eğitimini sağlamıştır (TİKA, 2022).

2) Sağlık

a. Hastane inşa etme veya tamirata, teknik ekipman desteği, ambulans bağıışı, doktor görevlendirmesi

3) Su ve Su Hijyeni

a. Su kuyusu ve su deposu inşa etme veya tamirata, ekipman desteği

4) İdari ve Sivil Altyapı

a. İdari ve sivil kurum inşa etme veya tamirata, teknik ekipman desteği, destek kongresi ve festivalleri, personel eğitimi

5) Diğer Sosyal Altyapı Hizmetleri

a. Cami, kültür ve eğlence merkezleri inşa etme veya tamirata

6) Nakliye ve Depolama

a. Yol yapımı, Depolama merkezi inşa etme, personel eğitim desteği

7) İletişim Altyapısı

- a. Kurumlar için iletişim altyapı ve personel eğitim desteği

8) Enerji Üretim ve Dağıtım Faaliyetleri

- a. Personel eğitim ve ekipman desteği

- i. Üretim sektöründe yer alan 407 uzmana eğitim desteği sağlanmıştır (TİKA, 2022).

9) Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektörü

- a. Tarım merkezi inşa etme, ekipman desteği, fidan, tohum, gübre ve hayvan desteği, personel eğitim desteği

10) Sanayi, Madencilik, İnşaat, Ticaret ve Turizm

- a. Merkez yapı inşa etme veya tamirata, ekipman ve personel eğitim desteği

11) Çoklu ve Yakınsak Kesim

- a. Merkez inşa etme, ekipman, personel eğitimi ve danışman desteği

12) Kalkınma İçin Gıda Yardımı

- a. Gıda yardımı

13) İlk Yardım ve İnsani Yardım

- a. Prefabrik ev kurulumu, acil gıda, kıyafet ve ilaç yardımı, battaniye ve kilim yardımı ve danışman desteği.

Bilim ve Teknoloji Programı (BİTEP) yararlanıcı ülkelerde bilimi ve akademik kurumlarının kapasitesine katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur. Nanoteknoloji ve 3D tasarım için malzeme hibeleri ve eğitim desteği sağlanmaktadır (TİKA, 2022).

TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu). TÜBİTAK, 1963 yılında Türkiye’de ekonomi alanında planlı ekonomi dönemine girildiği yılda kurulmuştur. Kurum vizyonunu, ‘Çığır açıcı bilimsel atılımlarla Türkiye’nin milli teknoloji hamlesine ve dönüşümüne liderlik edecek öncü kurum olmak.’ olarak tanımlamaktadır (TÜBİTAK, 2020). Kuruluş hedefleri arasında doğa bilimlerinde teorik ve uygulamalı çalışmaları desteklemek ve genç araştırmacıları teşvik etmek bulunmaktadır. Bu hedeflere ulaşabilme amacıyla

temel bilimler, tıp, mühendislik, tarım ve hayvancılık gibi alanlarda dört farklı araştırma grubu oluşturulmuştur. Genç araştırmacıları desteklemek için de bilim insanı yetiştirme grubu kurulmuştur.

TÜBİTAK'ın sorumluluk alanında ulusal hedef ve öncelikler bağlamında araştırma ve geliştirmenin teşvik edilmesi, geliştirilmesi, düzenlenmesi, yürütülmesi ve koordinasyonu bulunmaktadır. TÜBİTAK aynı zamanda hükümete danışmanlık ajansı görevini ve Türkiye'nin en yüksek bilim ve teknolojik politika oluşturma kuruluşu olan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun sekretarya görevini yürütmektedir. TÜBİTAK, üniversiteler ve diğer kamu/özel kuruluşlar tarafından yürütülen araştırmalara finansman sağlamakta, stratejik araştırmalar yürütmekte, kamu ve özel sektörler için destek programları geliştirmektedir. Bilimsel faaliyetlerin yer aldığı bilim dergileri ve kitapları yayınlamaktadır. Lisans ve lisansüstü öğrenciler için burs imkânı sunmaktadır. TÜBİTAK misyonunu şu şekilde açıklamaktadır (TÜBİTAK, 2020):

“Ülkemizin ve insanlığın güvenlik, sağlık, refah, huzur ve sosyal gelişimi için;

- *Ulusal bilim, teknoloji ve yenilik ekosistemini desteklemek,*
- *Bilim tabanlı teknoloji ile katma değeri yüksek ürün ve hizmetler geliştirmek,*
- *Bu amaçlara yönelik nitelikli bilgi üretimi ve nitelikli insan kaynağı geliştirilmesini sağlamak.”*

TÜBİTAK ulusal ve uluslararası faaliyetler için, akademik, sanayi, kamu kurumları, girişimcilik, bilimsel faaliyetler ve bilim toplulukları alanlarında 6 farklı fona sahiptir.

1) Akademik Fonlar

- a. Ulusal Destek Programı
- b. Uluslararası Destek Programı
- c. Uluslararası Araştırmacı Burs Programı
- d. Hakem ve Panelistler

2) Sanayi Fonları

- a. Ulusal Destek Programı
- b. Uluslararası Destek Programı
- 3) Kamu Kurumları Fonu
 - a. Ulusal Destek Programı
- 4) Girişimcilik Fonu
 - a. Ulusal Destek Programı
- 5) Bilimsel Etkinlikler
 - a. Ulusal Destek Programı
- 6) Bilim Topluluğu
 - a. Ulusal Destek Programı

2232 Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı aracılığıyla yurtdışında deneyime sahip Türk ve yabancı nitelikli bilim insanlarının Türkiye'ye gelmesini teşvik etmektedir. Bu program aracılığıyla dünyanın ilk 100 üniversitesinde en çok araştırma geliştirme çalışması yapan ilk 2500 şirkette çalışmalar yapmış 21 farklı ülkeden 98 Türk 29 yabancı bilim insanına destek sağlanmıştır. Bu bilim insanları çalışmalarını Amazon, Apple, Siemens, Volvo, CERN, CNRS, Massachusetts of Institute Technology gibi kurumlarda gerçekleştirmiştir (TÜBİTAK, 2021).

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK). Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 4 Ekim 1983 tarihinde kurulmuştur ve kurulun görevleri kanunla ile belirlenmiştir. Bu görevler şu şekildedir;

- Hükümete bilim ve teknolojiye erişim politikasına belirlemede yardım etmek,
- Bilim ve teknoloji alanlarındaki birincil konuları belirlemek,
- Bilim ve teknoloji alanlarındaki konuları belirlemek,
- Kamu kurumlarını istihdam etmek,
- Özel kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapmak,
- Kanunlar ve teklifler hazırlamak,

- Araştırmacı yetiştirmek,
- Özel araştırma merkezleri kurmaktır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 1 başkan 18 kurum ve kuruluş temsilcisinden oluşmaktadır (TÜBİTAK, 2015);

- Başbakan (Kurul Başkanı)
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
- Gıda, Tarım ve Gıda Bakanı
- Özel ve Ticaret Bakanı
- Milli Eğitim Bakanı
- Milli Savunma Bakanı
- Sağlık Bakanı
- Orman ve Su İşleri Bakanı
- YÖK Başkanı
- Hazine Danışmanı
- Ekonomi Bakanlığı Danışmanı
- Kalkınma Bakanlığı Danışmanı
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı
- Türkiye Sağlık Kurumları Başkanı
- TÜBİTAK Başkanı
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürü
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı

- Öğretim Görevlisi (YÖK tarafından belirlenir)

BTYK görev alanlarına göre konularda toplantılar ve çalışmalar gerçekleştirmektedir. Kurul üyeleri arasında hem bilim insanları hem politikacılar bulunmaktadır. Politikacıların ve karar vericilerin karar verme süreçlerinde bilim insanlarından ve bilimsel çalışmalardan destek almaları faaliyetlerini daha güvenilir hale getirmektedir (Thompson, 2018). Kurulun sekretarya görevini TÜBİTAK yürütmektedir. Şimdiye kadar 29 kez toplanan BTYK toplantılarında bilim, teknoloji ve politika konularında tartışmalar ve çalışmalar yapmaktadır. Bu çalışmalar politika yapıcılara karar verme süreçlerinde yardımcı olmaktadır. Son 4 toplantısında aşağıdaki alanlar üzerinde çalışmalar yapılmıştır:

26. Toplantı Konuları (Bilkent, 2013)

- Yerli Termik Santral Tasarım ve İmalat Kabiliyetinin Geliştirilmesi
- Hidroelektrik Enerji Teknolojisinin Geliştirilmesi
- Rüzgar Enerjisi Santrali Teknolojilerinin Geliştirilmesi
- Güneş Enerjisi Teknolojilerinin Ülkemize Kazandırılması
- Termik Santral Baca Gazı Arıtma Teknolojilerinde Yerli Tasarım ve İmalat Kabiliyetinin Geliştirilmesi
- Kömür Gazlaştırma ve Sıvı Yakıt Üretim Teknolojilerinin Geliştirilmesi
- Enerji Verimliliğinin Artırılması Çalışmaları

27. Toplantı Konuları (Bilkent, 2014)

- Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Dış Ticaret Açığının Azaltılmasına ve Teknolojik Yetkinliğimizin Artırılmasına Yönelik Destekler Oluşturulması
- İleri teknoloji Şirketlerinin Satın Alınmasına Yönelik Desteklerin Geliştirilmesi

- Uluslararası Şirketlerin Ar-Ge Laboratuvarlarının Ülkemizde Kurulmasına Yönelik Destekler Oluşturulması
- Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Araştırma Altyapılarının Kurulması

28. Toplantı Konuları (TÜBİTAK, 2015)

- Ulusal Yenilik Sistemi 2023 Yılı Hedefleri
- Ar-Ge, Yenilik ve Girişimcilik Destek Mekanizmalarında Bütünsellik, Uyum ve Hedef Odaklılığın Sağlanması için Koordinasyon Kurulu Oluşturulması
- Bilim Merkezlerinin Yoğunlaştırılması
- İlk ve Ortaöğretimde Yabancı Dil Öğretim Konusunda Araştırma Yapılması ve Alternatif Öğretim Modellerinin Geliştirilmesi
- Ulusal Veri Merkezi Çalışmalarının Yapılması
- Yenilenebilir Enerji Kaynakları

29. Toplantı Konuları (TÜBİTAK, 2016)

- Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Dış Ticaret Açığının Azaltılmasına ve Teknolojik Yetkinliğimizin Artırılmasına Yönelik Destekler Oluşturulması
- Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Araştırma Altyapılarının Kurulması, Geliştirilmesi ve Desteklenmesi
- Üniversitelerin Ar-Ge Stratejilerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar Yapılması
- Doktora Derecesine Sahip İnsan Kaynağının Nicelik ve Nitelik Olarak Artırılmasına Yönelik Çalışmalar Yapılması

TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi). 1993'te kurulan kurum tüm bilim alanlarını kapsamaktadır. Kurum vizyon olarak, bilim politikaları için yol gösterici, bilimsel araştırmaları destekleyici bir kurum olmayı misyon olarak ise Türkiye'nin bilimsel olarak

kalkınmasına tüm bilim alanlarında destek olmayı benimsemiştir (TÜBA, 2022). Kurumun görevleri kanun ile belirlenmiştir:

- Bilimsel konularda danışmanlık yapmak
- Genç araştırmacıları teşvik etmek
- Türk bilim insanlarının toplumsal statülerini ve hayat şartlarını iyileştirmek
- Bilimin önemini kamuoyuna duyurmak
- Türkiye'nin bilim stratejilerine destek olmak

TÜBA bilimsel çalışmalarda Türkçe'nin kullanılmasına destek olmak için 2002 yılında Türkçe Bilim Sözlüğü Programı oluşturmuştur. Bilim eğitimi projesi ile ulusal ve uluslararası bilim insanlarını katılımları ile bilimsel etkinliklerin önemi ifade edilmektedir. Bu proje ile genç yaştaki bireylere bilimin önemi aktarılmaktadır. Bu kapsamda 2015-2016 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığında görev yapan 20 fen bilgisi öğretmenine Gazi Üniversitesinde, 105 farklı branştan öğretmene Atatürk Üniversitesinde ve 126 farklı branştan öğretmene Akdeniz Üniversitesinde eğitimler verilmiştir (TÜBA, 2016). Yurtdışından Bilim İnsanı Davet Programı ile Türk ve yabancı bilim insanlarını davet ederek akademik personeller ile çalışmalar yapılmasına destek olmaktadır. 2014 yılında başlatılan Türk – İslam Bilim Kültür Mirası Projesi ile Osmanlı Türkçesi, Arapça Farsça tercüme kitapları ve Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü yayınlamaktadır (TÜBA, 2021).

Yunus Emre Enstitüsü. Yunus Emre Enstitüsü, 5 Mayıs 2007 tarihinde Türk dili, tarihi ve kültürünü ve bunlara ait belgeleri tanıtmaya; yurt dışında Türk dili, tarihi ve kültürü hakkında eğitim verme; Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki kültür ilişkilerini yükseltme amacıyla kurulmuştur. Kurum, Türk kültürünü tanıtmak amacıyla bilimsel çalışmaları desteklemektedir. Dünyanın farklı yerlerinde 63 kültür merkezi bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsünde sadece Türkçe eğitimleri verilmemektedir. Kurum bünyesinde farklı ülkeler ile iş birliği yapılarak Türkoloji eğitimi de desteklenmektedir. Kurum misyon olarak; Türkiye'nin küresel bağlamda tanınırlığı ve karizmasını artırmayı, vizyon olarak ise küresel bağlamda

Türkiye ile dost insan sayısını artırmayı benimsemiştir. Kurum ülkenin yumuşak gücünün artmasına destek olmaktadır. Kurum bünyesinde kurum faaliyetlerini gerçekleştirmek için Kültür – Sanat, Mali İşler, İnsan Kaynakları, Bilgi Teknolojileri, Kütüphane ve Dokümantasyon, Özel Sekreter, Strateji Geliştirme ve İş Birliği İletişimi, Türk Eğitimi ve Türkoloji olmak üzere 7 farklı bölüm yer almaktadır. (Yunus Emre Enstitüsü, 2022)

Kurum, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında gerçekleştirilen yeniliklerin duyurulması amacıyla üniversiteler ile iş birliği yapmaktadır. Dil öğretimi, iki dillilik, dil – kültür ilişkisi Türkçenin yaygınlaştırılması alanlarında bilimsel çalışmalar düzenlemektedir. Bu faaliyetleri gerçekleştirmek için tüm dünya genelinde Türk Kültür Merkezlerinde aylık ve yıllık paneller, toplantılar, konferanslar, sempozyumlar, imza günler, açık oturumlar ve bazı sosyal faaliyetler düzenlenmektedir. (Yunus Emre Enstitüsü, 2020) T.C Cumhurbaşkanlığı ile birlikte TABİP'i (Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi) yürütmektedir. TABİP ile Türkiye'nin uluslararası bağlamda bilimsel ve akademik çalışmalarının daha bilinir hale getirilmesi hedeflenmektedir (TABİP, 2020). Bu proje aracılığıyla Türkiye'nin bilimse çalışma kapasitesini dünya kamuoyuna duyurulmaktadır ve Türkiye'nin bilim diplomasisi faaliyetlerine katkı sağlanmaktadır.

Kuruma ait bazı etkinlikler (Yunus Emre Enstitüsü, 2022);

- Kazakistan'da Türk Çayı Festivali
- Varşova'da Türkçe Şarkılar Konseri
- Berlin Yunus Emre Enstitüsü Johanna Eck Okuluyla İş Birliği Anlaşması İmzaladı
- Bükreş'te Ebru Kursları
- Somalili Doktorlar Türkçe Öğrendi
- Amsterdam'da Türkçenin Mikrotonları Dinletisi
- Malezya'da Okçuluk Yarışması

- AB Çalışanlarına Tadımlık Türkçe Eğitimi
- Fas'ta Türk Üniversiteleri Fuarı
- Dakar'da Türk Evi Sergisi

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu. Türk milletine ait kültürel miras ve değerlerin korunması ve milli kimlik bilincinin oluşturulması amacıyla 17.08.1983 tarihinden kurulmuştur (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu, 2010). Bünyesinde dört farklı kurum bulunmaktadır: Türk Tarih Kurumu (TTK), Türk Dil Kurumu (TDK), Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) ve Atatürk Kültür Merkezi (AKM). Bilimsel bağlamda Türk dili, tarihi ve kültürü ile bilimsel çalışmalar gerçekleştirmeyi misyon olarak benimseyen kurumun vizyonu ise Türk kültürünün tüm dünyanın faydalanabileceği bir ülke haline gelmesi için çalışmalar yapmaktır. Dört kurumun çıkardığı yayınlar uluslararası bağlamda Türk kültürü ve Türkçe için oldukça değerlidir. Kurumun düzenlediği Türk Tarih Kongreleri ile hem Türkiye'den hem de diğer ülkelerden alanında uzman bilim insanlara gelerek Türk tarihi hakkında çalışmalar yapmaktadır. Kurum ulusal ve uluslararası olmak üzere Türkçe ve diğer Türk dilleri ile ilgili çalışmalar ve kongreler yapmaktadır. Bu kongreler ile uluslararası bilim insanlarını bir araya getirerek Türk tarihi, kültürü ve dil ile ilgili çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Türkiye Maarif Vakfı. Türkiye Maarif Vakfı 17 Haziran 2016'da kurulmuştur. Türkiye için küresel anlamda eğitim için dünyaya açılan bir kapıdır. Vakıf kültür ve medeniyeti karşılıklı olarak iyiye ulaşmanın bir yolu olarak tanımlamaktadır. Vakıf kar amacı gütmemektedir. Tüm eğitim basamaklarında farklı ülkelerde eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Vakıf, 49 ülkede eğitim faaliyetleri ve 67 ülkede çeşitli faaliyetler yürütmektedir ve vakfa ait eğitim kurumu sayısı 427, öğrenci sayısı 48.293 ve yurt sayısı 44'tür (TMV, 2022). Türkiye Maarif Vakfı vizyon olarak bilgiyi insanlığın huzuru ve refahı için kullanan iyi insanların yetiştiği öncü bir eğitim kurumu olmayı misyon olarak ise küresel bağlamda tüm insanlığın ortak değerlerine ve Anadolu'nun kadim geleneklerine dayalı olarak küresel bağlamda

eğitim faaliyetleri yürütmeyi benimsemiştir (TMV, 2022a). Vakfın bağlı olduğu değerler güven, şeffaflık iş birliği ve yalnızlık, yetkinlik ve erdem, yerel değerlere saygı, eğitimde kapsayıcılık ve evrenselliktir. Vakfın faaliyet alanları eğitim, eğitim desteği, yayın, burs ve barınmadır. 5-6 Ocak 2018'de Sudan'da, 2-3 şubat 2019'da Mali'de, 2-3 Mart 2019'da Tunus'ta, 13-14 Nisan 2019'da Arnavutluk'ta ve 27-28 Nisan 2019'da Irak'ta Türk niversitelerinin katılımıyla eğitim fuarı düzenlenerek veliler ile buluşmalar gerçekleştirilmiştir (TMV, 2021). Türkçe eğitim alıştayları düzenlenmektedir. Akademisyenler ve alan uzmanlarının katılımıyla "Eğitim ğretim Süreçlerini Geliştirme alışma Toplantısı" ile uluslararası düzeyde faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Yurtdışında yaşayan Türkler için akademik ve kültürel destekler sağlamak için ABD Akademik Platformu ile ortak faaliyetler yürütülmektedir (TMV, 2021). Bu faaliyetleri sağlamak için toplam 104 ülkede 44 tane yurt ile yer almaktadır. Kurum bünyesinde Türk ğretmenler çalışmaktadır. Vakıf faaliyetleri aracılığıyla Türkiye yumuşak gücünü artırmaktadır. Vakfa ait bazı faaliyetler medyaya yansıyanlar şu şekildedir (TMV, 2022b);

- Türk niversiteleri Strazburg'da öğrenciler ile Buluştu
- Saraybosna Maarif Okulları Ramazan'a Hoş Geldin Dedi
- Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı etin Ali DÖNMEZ Kosova Maarif Okullarını Ziyaret Etti
- Hartum'da Türkiye ve Türkçe Günü
- Kamerunlu ğrenciler Artık Türkçe Konuşuyor
- Maarif Uluslararası şiir Yarışması
- Maarif Uluslararası Kısa Film Yarışması

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB). Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 6 Nisan 2010 tarihinde kurulmuştur. Kuruluş amacı yurtdışında yaşayan Türkler, kardeş topluluklar ve ülkemizde eğitim gören uluslararası burslu öğrenciler için faaliyetleri koordine etme ve bu faaliyetleri geliştirmektir (YTB, 2022).

Ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda da faaliyetler gerçekleştirmektedir. Kurum uluslararası öğrencilere burs desteği sağlamaktadır. Bu bursiyerler kurumun gönüllü elçileri olarak kabul edilmektedir. Kurumun öncelikleri 2021 faaliyet raporunda şu şekilde açıklanmıştır (YTB, 2021);

- *“Yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarının çözümüne yönelik faaliyetler ve hizmetler artırılabacak ve ülkemizle bağlarını güçlendirmeye yönelik programlar oluşturulacaktır.*
- *Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın akademik, sosyal ve kültürel gelişimlerine destek olunacaktır.*
- *Yurt dışında yaşayan çocuk ve gençlerimizin anadillerini öğrenmeleri ve kültürel değerlerimizi tanımaları sağlanacaktır.*
- *Türk Konseyi ve Türksoy gibi hükümetler arası kuruluşların iş birliği çabalarına sağlanan katkılar artırılarak sürdürülecektir.*
- *Türkiye Bursları kapsamında özel bir program oluşturulacak, nitelikli işgücünün tespiti yapılacak ve seçilen öğrencilerin Türkiye’de çalışma izni alması kolaylaştırılacaktır.*
- *Türk kültürünün tanıtımı kapsamında seçilmiş ülkelerde Türk dili ve edebiyatı lisans programlarının açılması desteklenecektir.”*

2021 Faaliyet Raporunda yer alan bu önceliklere göre hedeflerini planlayan kurum yurt dışında yaşayan Türklerin ihtiyaçlarını karşılarken uluslararası öğrencilere burs imkanı sağlayarak gönüllü elçiler yetiştirmektedir. Kardeş topluluklar ile ilgili yürüttüğü bazı projeler bulunmaktadır. Bu projeler; Akademik ve Bilimsel Araştırmalar Programı (ABAP), Eğitim Destekleri Programı (EDEP), Kültürel Hareketlilik ve İş Birliği Programı (KHİP) ve Türkiye Mezunları Programı (TMP) ‘dır (YTB, 2020). Bu programlar kapsamında sözlü tarih çalışmaları, bilimsel etkinlik, konferans, forum ve sempozyumlar, tarih ve kültürel miras çalışmaları, Türkçe eğitimi ve yaz okulları, hafta sonu okulları, destekleyici eğitim

programları, yayınlar, kültürel geziler, anma etkinlikleri, mezun buluşmaları ve diğer kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Yurt dışında yaşayan Türkler için yürütülen faaliyetler ise şu şekildedir; Türkçe ve Eğitim Alanında: Türkçe Saati Proje Destek Programı, Türkçe Eğitici Yetiştirme Programı, Yurtdışı Vatandaşlar Bursları, İnsan Hakları Eğitimi ve Okul Öncesi Çift Dilli Eğitimi Destek Programı; Kültürel Hareketlilik Alanında: Evliya Çelebi Kültür Gezileri, YTB Türkiye Stajları, Diaspora Gençlik Akademisi ve Gençlik Kamplarıdır. Kurum uluslararası öğrenci hareketliliği desteklemektedir. Bu kapsamda Türkiye Bursları adında lisans ve lisansüstü eğitim göreceğ öğrencilere burs desteği sağlamaktadır. Türkiye Burslarına 2021 yılında 178 farklı ülkeden toplamda 165.511 öğrenci başvuru yapmıştır (YTB, 2022a). Dünyanın en kapsamlı burs programı olan Türkiye Bursları, Türkiye’de yer alan en başarılı üniversitelerde öğrenim görme veya araştırma yapma imkanı sunmaktadır (Türkiye Bursları, 2022). YTB Siyasi Düşünce Tarihi başlığı altında çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalardan biri Azerbaycan – Türkiye ilişkilerinin köklerinin araştırıldığı ve Azerbaycan düşünce tarihinin kayıt altında alındığı Azerbaycan Düşünce Tarihi Kitabı projesini gerçekleştirilmiştir (YTB, 2022). Çalışmada editör Doç Dr. Ali ASKER önderliğinde farklı akademisyen ve yazarların oluşturduğu Rusça ve Azerbaycan Türkçesinden Türkçeye çevrilmiş 29 makale yer almaktadır.

İngiltere’de Bilim Diplomasisi

İngiltere dünyada önde gelen ülkelerden biridir. Hem ticari hem askeri hem de bilimsel anlamda küresel bağlamda öncü bir ülkedir. İngilizcenin vermiş olduğu bir prestij bulunmaktadır. Sert güçleri yanında yumuşak güçlerini de artırmış ve birçok yumuşak güç bağlamında rakiplerinin önünde yer almaktadır.

“Bilimsel faaliyetler olarak dünya genelinde ABD’den hemen sonra gelerek dünyada en çok bilimsel faaliyet yürüten ikinci ülkedir. Ülkede üretilen makaleler, yayımlar vb. çalışmalar ABD, Japonya ve Almanya’dan daha fazladır. Ülkede yer alan 4 üniversite dünya genelinde ilk on üniversite arasında yer almaktadır.” (Ruffini, 2017)

Bu durum İngiltere'yi bilim alanında daha da ileriye götürmekte ve yabancı ülkeler tarafından cazibe merkezi haline getirmektedir. Bilim alanındaki öncülük İngiltere'nin yumuşak gücünü artırmaktadır. Bilim diplomasisi alanında da öncü olan bir ülkedir. Ülkeye ait araştırma ve inovasyon politikası Innovation and Research Strategy for Growth belgesinde ifade edilmektedir. Bilim diplomasisi kavramı ise bu belgede çok yer almazken Foreign and Common Wealth (FCO) faaliyetleri içerisinde çok fazla yer almaktadır. Politika yapıcılar için bilimsel tavsiye veren bir komite bulunmaktadır. Bu sayede politika yapıcılarının aldığı kararlar ve yaptığı uygulamalar daha güvenilir ve daha bilimsel olmaktadır (Thompson, 2018). Bu durum kamuoyu tarafından politikacıların daha güvenilir algılanmasına da yardım etmektedir ve bir ülkenin muhatap kamuoyları nezdinde itibarını ve nüfuzunu artırmaktadır (TASAM, 2016). Bu tavsiyeleri veren oluşumun adı The Chief Scientific Adviser. Bu oluşum 1964'ten beri başbakan ve kabine üyeleri için görevlerini yürütmektedir. Diplomasi için bilim ve diplomaside bilim faaliyetlerinin çok uzun yıllardır yürütüldüğünün bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu oluşum The Government Office for Science'a bağlı bir alt ekiptir. Bu ekip sayesinde bilim ve diplomasi faaliyetleri halka da duyurulmaktadır.

Bilimsel faaliyetler konusunda öncü olan ülkede yer alan bilim adamları yüzlerce kez Nobel ödülü almıştır. Bu durumu diğer ülkelerin İngiltere ile iş birliği yaparak araştırmalar yapmasını teşvik etmektedir. Büyük bir diplomatik ilişkiler ağı ile kurulan Science and Innovation Network bunun bir göstergesidir. 2015 verilerine göre ağ içerisinde 28 farklı ülke 90 temsilci yer alırken şu anda 47 farklı ülkede 100 temsilci yer almaktadır (UK Science and Innovation Network, 2022). 2000 yılında faaliyetleri başlayan ağ İngiltere için bilimsel faaliyetleri yaygınlaştırılması, ticaret ve yatırım gibi alanlarda katkı sağlamaktadır. Bu ağ İngiltere için yumuşak gücü artırıcı özellikler taşımaktadır. Bu ağ birincil olarak bilim için çalışan insan kaynağını etkili bir şekilde kullanmayı amaçlamaktadır.

İngiltere'nin Bilim Diplomasisi Politikası

Ülkeye ait araştırma ve inovasyon politikası Innovation and Research Strategy for Growth belgesinde ifade edilmektedir. Politikalarının merkezinde ise inovasyon yer almaktadır. Bilim diplomasisi kavramı ise bu belgede çok yer almazken Foreign and Common Wealth (FCO) faaliyetleri içerisinde çok fazla yer almaktadır. İngiltere için bilim diplomasisi politikası FCDO Outcome Delivery Plan: 2021 to 2022 raporunda aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir (FCDO, 2021);

- Uluslararası dengeyi ve düzeni sağlamak ve İngiltere'nin dünyada iyilik için bir güç olmasını sağlamak
- Sürdürülebilir kalkınmayı ve insani ihtiyaçları desteklemek
- İngiltere'ye küresel tehditlere karşı korumak
- İngiltere'nin dünya üzerindeki etki alanını genişletmek.

İngiltere'nin Bilim Diplomasisi Faaliyetleri

İngiltere bilim diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlar arasında FCO, British Council, Department of Business, Innovation and Skills (BIS), the Government Office for Science, Chief Scientific Adviser(CSA) , Royal Society ve The British Science and Innovation Network (SIN) yer almaktadır.

Foreign and Common Wealth Office (FCO). FCO 1986 yılında kurulmuştur. 2020 yılında kurum adı Foreign and Common Wealth and Developmant Office olarak değiştirilmiştir. 17.300 personel ve dünya genelinde 280 elçiliği ile diplomatik ve kalkınma ofisi olarak çalışmalarını yürütmektedir (FCO, 2020). Bu yeni oluşum FCDO kalkınma ve diplomasiyi bir araya getirmektedir. Kurum Birleşik Krallık halkını refahı ve İngiltere'nin daha güçlü olması için çalışmalarını yürütmektedir. Uluslararası bağlamda milletleri bir araya getirerek İngiltere için faydalı çalışmalar gerçekleştirmektedir. Kurum vizyon ve misyon olarak İngiliz vatandaşlarını hangi ülkede olursa olsun vatandaşlarının güvenliği sağlamayı, değerlerini korumayı ve küresel sorunlara çözüm bulmayı benimsemiştir (FCDO, 2021).

Kurum öncelikleri, vizyon ve misyonunu bağlamında İngiltere vatandaşlarını güvenliği ve ülke güvenliği için küresel sorunlara çözüm arama sürecinde bilimsel ve diplomatik faaliyetler açısından uluslararası platformlarda çalışmalarını yürütmektedir. Çalışmalarını iş gücü, beceriler, teknoloji, inovasyon, veri ve sürdürülebilirlik üzerine yoğunlaşmıştır. Chevening burslarını destekleyerek geleceğin liderleri ve karar vericilerinin yetiştirilmesine destek olmaktadır. Burs programı başladığından itibaren 50.000 uzman eğitim aldı (Chevening, 2021). Her yıl 50 Amerikan vatandaşı için lisans üstü eğitime İngiltere’de devam edebilmesi için Marshall bursları verilmektedir (Marshall Scholarships, 2022). 14 farklı bölgede Darwin Plus programı aracılığıyla çevre ve iklim alanlarda teknik ve bilimsel uzmanlık kazandırma uygulamaları gerçekleştirilmektedir (Gov.Uk, 2022). The Academic Technology Approval Scheme (ATAS) ile yurtdışından öğrencilerin spesifik alanlarda çalışmalar yapması için İngiltere’ye gelmesini sağlamaktadır (FCDO, 2013). ATAS sertifikası Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkeler, Avusturalya, Kanada, Yeni Zelanda, Çin, Singapur, Güney Kore, İsviçre ve ABD vatandaşları hariç zorunludur. ATAS sertifikası ile askeri teknoloji alanında uluslararası araştırmacılar için çalışmalar yapılmaktadır. Bu sertifikanın İngiltere’de akademik çalışma yaparken oturma iznine başvurmadan önce alınması gerekmektedir.

British Council. 1934’te kurulan kurum ilk ülke dışı ofisini 1938’de açmıştır. İlk kurulduğu yıllarda İngiltere de küresel krizlerden etkilenerek güç kaybı yaşamıştır. Bu yaşanan güç kaybı sebebiyle British Council kuruldu (British Council, 2022). Kurulduğu günden itibaren tek bir hedef ile çalışmalarına devam etmektedir. Bu hedefi British Council şu şekilde ifade etmektedir (British Council, 2022): “Birleşik Krallık ve yurtdışında İngilizce hakkında daha geniş bilgi birikimini teşvik etmek ve Birleşik Krallık ile diğer ülkeler arasında daha yakın kültürel ilişkiler geliştirmek.”. Kültürel çalışmalar ile İngiltere ve diğer ülkeler arasında bağlar oluşturarak ortak çalışmalarını artırmayı hedeflemektedir. Çalışmaları bağlamında Türkiye’de yer alan Yunus Emre Enstitüsü ile aynı görevi üstlenmektedir. Kurum şu an 100’den fazla ülkede aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Kurum

hedefleri İngiltere ve diğer ülkeler arasındaki kültürel bağları geliştirmenin yanı sıra İngilizce konuşulan bölgelerin sayısını artırmak, İngilizcenin etki alanını genişletmek ve eğitim alanında iş birlikleri yapmaktır. İngilizce için eğitim materyalleri ve yeterlilik sınavları hazırlamaktadır. Kurum 11.000 üniversite tarafından geçerlik ve güvenilirliği kabul edilmiş IELTS sınavı İngilizce yeterlik seviyesini tespit etmektedir (British Council, 2022). Kurum eğitim, sanat ve kültür faaliyetleri ile köprüler kurmaktadır. 2020-2021 yılları içerisinde dünya genelinde 745 milyon insana ulaşmıştır (British Council, 2021). Kurum tarafından yıllık olarak yayımlanan raporda İngilizce, eğitim, sanat ve kültür alanında gerçekleştirilen faaliyetler yer almaktadır. 2020-2021 yıllık raporunda 110 farklı ülkede İngilizce eğitim merkezlerinin faaliyetlerine devam etmekte olduğu ifade edilmiştir (British Council, 2022). 2019-2020 yılına ait raporda kurum faaliyetleri arasında eğitim ve kültür alanında öğrenciler için uluslararası imkanlar, uluslararası eğitimsel ve kültürel ortaklık imkanları sunarken Hindistan ve Çin gibi büyük ülkeler ile eğitim ve kültür alanlarında ortaklıklar kurmaktadır (British Council, 2021). 2021 – 2022 Kurum Covid 19 pandemisinin etkisini yoğun olarak gösterdiği 2020-2021 yıllarında uzaktan eğitim aracılığıyla milyonlarca insan erişerek kuruluş gününden itibaren ulaşmaya çalıştıklarını hedeflerine yönelik çalışmalarına devam etmiştir.

Department of Business, Innovation and Skills (BIS). 2016 yılında Department of Business, Innovation and Skills ile the Department of Energy and Climate Change (DECC) birleşerek the Department for Business, Energy and Industrial Strategy (BEIS) adını almıştır (BEIS, 2016). Kurumun sorumluluk alanında işletme, endüstriyel strateji, bilim, araştırma, yenilik, enerji ve temiz büyüme ve iklim değişikliği bulunmaktadır (BEIS, 2022). Kurumun öncelik verdiği ve üzerinde yoğunlaştığı konular şu şekilde ifade edilmiştir: İşletmelerin Covid 19 Pandemisi etkisinden kurtulması, iklim değişikliği ile mücadele, İngiltere’de üretkenliği artırmak ve bilim ve teknolojiyi hızlandırmak, uzun vadede İngiltere’nin büyümesine katkı sağlamak. Öncelik alanları ele alındığında bilim yardımı ile İngiltere’nin güçlenmesi hedeflenmektedir. İklim değişikliği mücadelesi bağlamında diğer

lkeler ile bilim ve diplomasi alanında çalışmalar yürütmektedir. lkelerinde daha temiz bir ortam, daha üretken insanlar ve ülkelerinin etki alanının genişlemesini istemektedir. Faaliyetlerine yeni ismi ile devam eden kurumda eğitim ve beceri bölümlerine bakan the Department for Education (DfE) adında bir birim bulunmaktadır. Bu birim mesleki eğitim (ıraklık eğitimi) dahil olmak üzere çocukların ilk yıllarından itibaren eğitim ğretim hayatlarından sorumludur. Eğitim ğretim çağının ilk yıllarından itibaren niversite dönemine kadar olan süreçte eğitim ğretim faaliyetlerini en başarılı şekilde gerçekleştirme, mesleki eğitim desteği sağlama ve dezavantajlı bireyleri topluma kazandırma kurumun sorumlulukları arasında yer almaktadır (DfE, 2022). İş ve beceriler konusunda rehberlik çalışmaları yürütmektedir.

The Government Office for Science. Kurum olarak genel çalışma amaçları İngiltere için bilim çalışmalarıdır. Devlet için bilim politikası ile politika yapıcılar için bilimsel tavsiyeler veren bir kurumdur. Sorumluluk alanlarından ilki politika yapıcılara bilimsel tavsiyeler vermek. Bu sayede daha güvenilir kararlar alınabilmektedir. Diğer sorumluluk alanları ise şu şekildedir: Hükümet ile bilimsel topluluklar arası bağlantı kurmak; Acil durumlarda bilimsel tavsiyelerde bulunmak, kendi bünyesinde olan Council for Science and Technology birimi aracılığıyla başbakana üst düzey tavsiyelerde bulunmak ve uzun vadeli stratejiler için destek sağlamaktır (Government Office for Science, 2022). Sorumluluk alanlarına göre çalışmalarını yürütmeye çalışan kurumda toplamda 150 personel bulunmaktadır. Kurum alışma alanları için öncelikler belirlemiştir. Belirlenen bu öncelikler şu şekildedir: lke olarak büyümeyi desteklemek için bilim, teknoloji ve inovasyona ağırlık vermek, bölgesel bağlamda yapılan bilimsel faaliyetlerin geliştirilmesine destek olarak ulusal kalkınmayı desteklemek ve hayatın her alanında daha uygun maliyetli hizmetleri topluma sunmak için teknoloji kullanmak (Government Office for Science, 2022). Council for Science and Technology(CST) 19 üyeden oluşmaktadır ve yılda dört kez periyodik olarak toplanmaktadır. nceliklerini bilim, teknoloji, inovasyon, ar-ge, srdrebilirlik ve ülkede yaşam kalitesini artırmaktır (Council for Science Technology, 2022) Kuruma bağlı

olarak faaliyet gösteren Council for Science and Technology'e ek olarak Chief Scientific Adviser birimi de hükümet için tavsiyelerde bulunmaktadır.

Chief Scientific Adviser (CSA). Baş bilimsel danışmanlar kurulu olarak hükümet yetkililerine tavsiyelerde bulunmaktadır. Birimde görevli olan danışmanlar birimler arası oluşan sorunları çözmekle görevlidir. Birincil görevleri olan kabine üyelerine bilimsel tavsiyeler vermenin yanı sıra STEM konularında çalışmalar yaparak politikaların uygulanmasına destek olmaktadır (Chief Scientific Adviser, 2022). Hükümetin yaptığı çalışmalarda bilimin payını artırarak ülkesel bir kalkınma sağlamak için diğer birimler ile iş birliği yapmaktadırlar. Birim üyeleri tablo 8'de gösterilmiştir (Chief Scientific Adviser, 2022).

Tablo 3

Chief Scientific Adviser Üyeleri

Hükümet Baş Bilimsel Danışmanı	Sağlık ve Sosyal Bakım Daire Başkanlığı	Tesviye, İskan ve Topluluklar Dairesi
İşletme, Enerji ve Endüstriyel Strateji Dairesi Başkanlığı	Gıda Standartları Ajansı	Ulaştırma Bakanlığı
Dijital, Kültür, Medya ve Spor Dairesi Başkanlığı	Dışişleri, Milletler Topluluğu ve Kalkınma Ofisi	Çalışma ve Emeklilik Dairesi
Çevre, Gıda ve Köy İşleri Dairesi	Sağlık ve Güvenlik Yöneticisi	Adalet Bakanlığı
Uluslararası Ticaret Departmanı	Savunma Bakanlığı	Kuzey İrlanda, İskoç ve Galler Hükümeti
Ulusal Polis Şefleri Konseyi	Ulusal Güvenlik	

Politika yapma sürecinde politika yapıcılara bilim ve mühendislik gibi alanlarda tavsiyeler verilmektedir. Kurul tavsiye verme süreci aşağıdaki döngüde ifade edilmiştir (CSA, 2010).

Şekil 1.

Politika Döngüsü

Royal Society. Kurumun temelleri 1660lı yıllardaki doğa filozoflarına dayanmaktadır. Topluluk olarak bilimin ilerletilmesi hedefi ilk dönemlerinden itibaren dile getirilmiştir. Topluluk içerisinde ilk yıllarında doğa bilimciler yer almaktaydı. Bilim için çalışacak kişileri burslar ile destekleyerek bilime katkı sağlamaları amaçlanmaktaydı. Bursiyer olarak belirlenecek kişiler için sadece bilimsel çalışmalarını esas olarak kabul edilmekteydi. Royal Society dergiler, etkinlikler, bilimsel çalışmalar, uluslararası ortaklıklar, hibe burslar aracılığıyla bilimde en ileri seviye gelmeyi hedeflemektedir (The Royal Society, 2022). İngiltere'yi bir bilim yuvası haline getirmeyi istemektedirler. Hala varlığı sürdürebilen dünyanın en eski bilim akademisi olan Royal Society'nin çalışmalar yaptığı programlar şu şekildedir (The Royal Society, 2022a): Çeşitlilik, eğitim, hibe ve burslar, bilim tarihi, sanayi, uluslararası bilimsel çalışmalar, dergiler, politika, bilim ve hukuk, bilimsel toplantılar ve halkın katılımı. Topluluk ilk dergisi olan Philosophical Transactions'ı 1665 yılında yayınladı. Her yıl yaklaşık 30 uluslararası konferans düzenlemektedir. Bilimde mükemmel olma hedefine sahip olan topluluğun küresel yetenek vizesi uygulaması bulunmaktadır. Bu vize aracılığıyla alanında uzman ve gelecek vadeden kişilerin İngiltere'ye göç ederek

yerleşmesine imkan tanınmaktadır (The Royal Society, 2022b). Hem İngiltere'yi bir bilim yuvası haline getirmek hem de bilimde en ileriye erişmek hedefi için uygulanan bir süreçtir. 22-26 Şubat 2021 tarihinde Afrika Bilim Akademisi ile birlikte the Third Commonwealth Science Conference düzenlemiştir. Bu konferansta iklim ve enerji gibi alanlarda daha iyi bir gelecek için uluslararası bağlamda yapılabilecek bilimsel faaliyetler ele alınmıştır (Royal Society, 2021). Bu konferansta bilim ve diplomasi alanında Covid 19 bağlamında uluslararası yapılabilecek çalışmalar ele alınmış ve karar verici devlet yöneticilerine bilimsel destek sağlanmıştır. Topluluğun yürütmüş olduğu faaliyetlerin bilim diplomasisinin üç boyutunda Tablo 4'te gösterilmiştir (Yıldırım & Akbulut, 2021).

Tablo 4

Bilim Diplomasisinin Üç Boyutunda the Royal Society Faaliyetleri

Diplomaside Bilim	Bilim İçin Diplomasi	Diplomasi İçin Bilim
Hibeler	Hibeler	Bilimsel toplantılar
Ödüller	Ödüller	Çevrimiçin yaz bilimi
Eğitim, rehberlik ve ortaklık	Küresel yetenek vizesi	Sen ve gezegen
Tüm projeler	Tüm projeler	Hibeler
Brexit ve İngiltere Birimi	Uluslararası çalışma	Ödüller
Uluslararası Çalışma		Eğitim, rehberlik ve ortaklık
		Flexi-Grant
		Tüm projeler, raporlar, yayınlar, dergiler, yazarlar ve dijital kaynaklar

Araştırma projeler

Uluslararası çalışma

Fonlar ve finans

The British Science and Innovation Network (SIN). Bilim ve inovasyon ağı olarak İngiltere’de refah ve büyümeyi teşvik etmektedir. Bilimde mükemmeliyetçi olan İngiltere’de yenilikçi bilimsel çalışmaların devam ettirilmesine destek olmaktadır. Uluslararası bağlamda bilimde lider konumda olan İngiltere’nin herkes tarafından tercih edilen bir bilim cazibe merkezi olması için çalışmalara yürütmektedir. Küresel bağlamda 47 ülke ile iş birliği yaparak çalışmalarına devam etmektedir. SIN dünyada 4 farklı bölgede iş birlikleri ile çalışmalarına devam etmektedir (The British Science and Innovation Network, 2022)

Tablo 5

The British Science and Innovation Network Ortak Ülke Sayıları

Bölgeler	Ülke Sayısı
Avrupa	23
Asya-Pasifik	8
Hindistan-Orta Doğu - Afrika	10
Amerika	6
Toplam	47

SIN İngiltere refahı, güvenliği, etki alanı ve kalkınması ise çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmaları belirlediği tematik alanlara göre yürütmektedir. SIN tarafından belirlenen tematik çalışma alanları şu şekildedir (SIN, 2022): Sağlık ve yaşam bilimleri, temiz enerji, gıda ve tarım, geleceğin imalatı, siber ve bilgi iletişim teknolojisi, kuantum teknolojisi, geleceğin şehirleri, kaynaklar ve dayanıklılık, kutup bölgeleri, uzay ve okyanuslar. İş birliği yaptıkları ülkelerde çeşitli seminerler, bilimsel çalışmalar ve araştırmalar gerçekleştirmektedir. İtalya ile iklim değişikliği alanında iş birliği ve değişim çalışmaları gerçekleştirmektedir (Gov.Uk, 2022). 2018’de Rusya Bilim Ağı ile birlikte genç bilim

insanlarını cezbetmek için bilimsel eğitim çalışmaları gerçekleştirilmiştir (Gov.Uk, 2022). Bu çalışma ile iklim değişikliğinin uluslararası bağlamda çözüm yolları aranmaktadır. Bilim ağı olarak küresel sorunların çözümü için destek olmanın yanı sıra İngiltere’de bilimsel faaliyetlerin geliştirilmesine de büyük önem vermektedir.

Türkiye ve İngiltere’de Yapılan Bilim Diplomasisi Faaliyetlerinin Ortak ve Farklı Yönleri

Tablo 6

Türkiye ve İngiltere’nin Bilim Diplomasisi Politikası

	Türkiye	İngiltere
Bilim Diplomasisi Politikası	<ul style="list-style-type: none"> •Nitelikli insan kaynağı geliştirmek, •Türkiye’yi cazibe merkezi haline getirmek •Beyin kazancı ve beyin dolaşımı. •Teknoloji transferi ve girişimcilik. •Sistemik ve sürdürülebilirlik ortaklıkları 	<ul style="list-style-type: none"> •Uluslararası dengeyi ve düzeni sağlamak ve İngiltere’nin dünyada iyilik için bir güç olmasını sağlamak •Sürdürülebilir kalkınmayı ve insani ihtiyaçları desteklemek •İngiltere’ye küresel tehditlere karşı korumak •İngiltere’nin dünya üzerindeki etki alanını genişletmek.

Tablo 6’da verilen bilgiler doğrultusunda her iki ülkenin de politikalarında cazibe merkezi haline gelmek ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek ortak nokta olarak ifade edilebilir. İngiltere’nin daha çok etki alanını genişletme politikası varken Türkiye’nin daha çok bilimsel alanlarda gelişmek ve teknolojik iş birlikleri yapma politikası dikkat çekmektedir. Gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer alan Türkiye, bilim diplomasisi politikasında teknoloji transferine ve beyin kazancına ağırlık vermektedir.

Tablo 7

Bilim Diplomasisi Boyutlarına Göre Kurumlar

Diplomaside Bilim	Bilim İçin Diplomasi	Diplomasi İçin Bilim
-------------------	----------------------	----------------------

BTYK	Yunus Emre Enstitüsü	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)
Chief Scientific Adviser	Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu	Royal Society
Royal Society	Türkiye Maarif Vakfı	Foreign and Common Wealth(FCO)
TÜBİTAK	British Council	
TÜBA	Royal Society	

Tablo 8

Türkiye ve İngiltere’de Faaliyet Alanları Bakımından Birbirine Benzeyen Bilim Diplomasisi Faaliyetleri Yürüten Kurumlar

Türkiye	İngiltere
Yunus Emre Enstitüsü	British Council
Türkiye Maarif Vakfı	British Council
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu	British Council
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB)	Foreign and Common Wealth(FCO)
Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK)	Chief Scientific Adviser
TÜBİTAK	The Government Office for Science
TÜBA	The Government Office for Science

Tablo 8’de verilen bilgiler doğrultusunda, Türkiye ve İngiltere’de benzer şekilde bilim diplomasisi faaliyeti gösteren kurumlar bulunmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe’nin ve Türk Tarihinin dünya genelinde öğrenilmesi ve yaygınlaşması hedefleri ile çalışırken British Council da aynı şekilde İngilizce ve İngiliz Tarihinin dünya genelinde öğrenilmesi ve yaygınlaşması hedefi ile çalışmaktadır. Türkiye Maarif Vakfı da okulları aracılığıyla British Council faaliyetlerine benzer nitelikte çalışmalar yapmaktadır. YTB ve FCO kurumları kendi vatandaşlarının dünya genelinde daha iyi şartlara sahip olmaları için çalışmaktadır. BTYK ve Chief Scientific Adviser kurumları ülke yöneticileri ve kabine üyelerine karar verme ve uygulama süreçlerinde bilimsel tavsiyeler sunmaktadır. TÜBİTAK ve the Government Office for Science kurumları ülkeleri için bilimsel faaliyetlerin, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumludur. TÜBA ile benzer nitelikte faaliyet gösteren kurum İngiltere’de

bulunmamaktadır. Türkiye’de ise Royal Society ve British Science and Innovation Network ile benzer şekilde faaliyet yürüten kurum bulunmamaktadır. Her iki ülkede de yürütülen faaliyetler bilim diplomasisinin üç boyutunda yer almaktadır.

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Yumuşak güç kavramı küreselleşen dünyada ayakta kalmak ve daha fazla gelişim sağlayabilmek için çok önemli bir konuma gelmiştir. Ülkelerin birçoğu artık sert güç olarak kabul gören askeri güce maddi imkanları ile kolaylıkla erişebilmektedir. Yumuşak güç unsurlarını geliştirmek isteyen ülkeler ise kamu diplomasisi ve alt başlığı olarak kabul edilen bilim diplomasisi gibi kavramlara yoğunlaşarak ülkeleri ve küreselleşen dünya için faaliyetler yürütmek istemektedir. Bilim diplomasisi kavramı ülkemizde son 20 yıllık süreçte yoğun olarak ele alınmaktadır. Dünyada bilim diplomasisi faaliyetlerinin öncüsü olarak kabul edilen kurum Royal Society'dir. Bu köklü kurum bilim diplomasisi faaliyetleri için en eski ve en temel olarak kabul edilmektedir (Yıldırım & Akbulut, 2021). İngiltere dünyada birçok alanda lider olarak çalışmalar yürütmektedir. Bilim diplomasisi alanlarında çalışmaların çok eski dönemlerde başlatan İngiltere bilim insanları ve araştırmacılar için büyük bir cazibe merkezidir. Bilimsel çalışmaların yapılması ve bilime katkı sağlanması için daha elverişli ortamlar sağlamaya çalışan İngiltere diğer ülkeler için birer cazibe merkezi olmayı başarabilmiştir. Türkiye'de ise bilim diplomasisi faaliyetleri son 20 yılda hız kazanmıştır. Ak Parti hükümeti yönetime geldiği günden beri yumuşak güç unsurlarını artırmak için çalışmalar yapmıştır. 2002 – 2020 yılları arasında 100 farklı ülke ile bilim ve teknoloji alanında 82, eğitim alanında 42 anlaşma imzalanmıştır (Kıran & Açıkalin, 2021). Özellikle uluslararası platformlarda Türkiye'yi daha ileriye götürmek için birçok alanda çalışmalar yürütmektedirler. Türkiye şu anda gelişmekte olan ülkeler arasında kabul edilmekte ve büyük bir pazar olarak görülmektedir. Türkiye tarım ekonomisinden otomotiv sektörü gibi sanayi ekonomisine yönelmiştir (Özkaragöz Doğan, 2015). Bu durum ülkeyi bilimsel çalışmalara daha fazla yönlendirmiştir. Bilim diplomasisi bağlamında Türkiye'de üç farklı belgede politikalara yer verilmiştir. Bunlar 2005 yılında UNESCO Bilim Raporu'na göre 1986-2003 Türk Bilim Politikası, 1993-2003 Türk Bilim ve Teknoloji Politikası ve 1995 Bilim ve Teknoloji Ağı Projesi'dir. Bu üç politika belgesinde bilimsel faaliyetlerin geleceği hakkında

çalışmalara yer almaktadır. Türkiye'nin bulunduğu bölge itibariyle diplomasi açısından farklı rolleri vardır: Organizasyon, kültürel etkileşim, insani ve ekonomik yardım. Türkiye'nin en önemli rolü Orta Doğu'da düzen kurucu olmaktır (Çavuş, 2012). Türkiye'nin bu durumda zaten yumuşak güç unsurlarına sahip olduğu açıkça görülmektedir. Türkiye'yi son 20 yıldır yöneten ve aynı zamanda Ak Parti Genel Başkanı olan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın yürütmüş olduğu arabuluculuk rolleri ile Türkiye gün geçtikçe daha fazla yumuşak güç kazanmaktadır. Ukrayna – Rusya arasında oluşan krizde tarafların görüşme için Türkiye'yi ve arabulucu olarak Recep Tayyip ERDOĞAN'ı istemeleri Türkiye'nin bölgedeki rolü ve gücünü açık bir şekilde göstermektedir. Türkiye bu yumuşak güç unsurlarına bilimsel alanlarda da katkı yapmak istemektedir ve bunun için çalışmalarına devam etmektedir. BTYK ve TÜBİTAK gibi kurumları ile daha çok bilimsel alanlarda, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurumları ile ise kültürel, sosyal ve eğitim alanlarında çalışmalara yürütmektedir. BTYK yürüttüğü çalışmalar ve yaptığı toplantılar ile bilim insanlarını politikaya dahil etmektedir. TÜBİTAK hem ulusal hem de uluslararası bilimsel faaliyetler ve destek programları ile bilimin gelişmesine katkı sağlamaktadır. TİKA 60 farklı ülkede çalışmalarını yürütmektedir. Yunus Emre Enstitüsü yabancılara Türkçe öğretimi ve Türk kültürünün yayılması çalışmaları ile dünya genelinde 63 merkez ile faaliyet göstermektedir. Faaliyet alanları bakımından Institut Francais (Fransa), Goethe Institut (Almanya) ve British Council (İngiltere) ile benzerlik göstermektedir. Türkiye Maarif Vakfı ise Almanya'da bulunan Zentralstelle für das Auslandsschulwesen (ZFA) – Yurtdışı Alman Okulları – gibi faaliyetlerini yürütmektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ise FCO gibi yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının güvenliği sağlamak, eğitim, kültür ve sosyal imkanlar sağlamak için faaliyetlerini yürütmektedir. Türkiye bursları ile yabancı öğrencilere finansman sağlayarak Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde eğitim alma imkanı sunmaktadır. Uluslararası sorunların çözümü için etkinliklere dahil olarak, hem öğrenci hem akademisyen değişim programları imkanı sunarak, Türkiye bursları vb. hibe fonları ile Türkiye'de gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler artırılmaktadır. Özellikle Türkiye

bursları ile Türkiye'nin en iyi okullarında eğitim alan bireyler Türkiye için birer gönüllü elçi konumuna gelerek dünya genelinde Türkiye için olumlu ve önemli çalışmalar yürütmektedirler (YTB, 2021).

İngiltere dünyanın birçok alanda önde gelen ülkelerinden biridir. Bilim diplomasisi çalışmalarına başlamaları çok eski yıllara dayanmaktadır. Bu çalışmaları sayesinde dünya genelinde önemli bir cazibe merkezi olmayı başarmıştır.

“Bilimsel faaliyetler olarak dünya genelinde ABD’den hemen sonra gelerek dünyada en çok bilimsel faaliyet yürüten ikinci ülkedir. Ülkede üretilen makaleler, yayımlar vb. çalışmalar ABD, Japonya ve Almanya’dan daha fazladır. Ülkede yer alan 4 üniversite dünya genelinde ilk on üniversite arasında yer almaktadır.” (Ruffini, 2017)

Bilim alanındaki öncülük İngiltere'nin yumuşak gücünü artırmaktadır. Ülkeye ait araştırma ve inovasyon politikası Innovation and Research Strategy for Growth belgesinde ifade edilmektedir. Politikalarının merkezinde ise inovasyon yer almaktadır. Politika yapıcılar ve kabine üyeleri için bilimsel tavsiye veren The Chief Scientific Adviser adında bir komite bulunmaktadır. Bu sayede politika yapıcıların ve kabine üyelerinin aldığı kararlar ve yaptığı uygulamalar daha güvenilir ve daha bilimsel olmaktadır (Thompson, 2018). İngiltere’de çalışmalarını sürdüren bilim insanları yüzlerce kez Nobel ödülü almıştır. Bu durum diğer ülkeler tarafından İngiltere'nin cazibesini artırmaktadır. İş birliği isteğini artıran bu durum neticesinde diplomatik ilişkiler ile bir bilim ağı kurulmuştur. The British Science and Innovation Network’ün 47 farklı ülkeden 100 temsilcisi bulunmaktadır (UK Science and Innovation Network, 2022). İngiltere'nin bilim diplomasisi politikası şu maddeler ile açıklanabilir (FCDO, 2021):

- Uluslararası dengeyi ve düzeni sağlamak ve İngiltere'nin dünyada iyilik için bir güç olmasını sağlamak
- Sürdürülebilir kalkınmayı ve insani ihtiyaçları desteklemek
- İngiltere'ye küresel tehditlere karşı korumak

- İngiltere'nin dünya üzerindeki etki alanını genişletmek.

Bu hedeflere ulaşma sürecinde ise bilim ve bilimsel faaliyetlerden destek almaktadırlar. İngiltere bilim diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlar arasında FCO, British Council, Department of Business, Innovation and Skills (BIS), the Government Office for Science, Chief Scientific Adviser(CSA) , Royal Society ve The British Science and Innovation Network (SIN) yer almaktadır. Bu kurumlardan en eski ve başarılı olan kurum Royal Society'dir. Dünya genelinde yürütülen bilim diplomasisi çalışmalarına yön vermektedir. Faaliyet alanları bakımından British Council (İngiltere) ve Yunus Emre Enstitüsü benzerlik göstermektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ise FCO gibi yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarını güvenliği sağlamak, eğitim, kültür ve sosyal imkanlar sağlamak için faaliyetlerini yürütmektedir. The Government Office for Science, Chief Scientific Adviser(CSA) ve BTYK ve TÜBİTAK faaliyet alanları bakımından benzerlik göstermektedir.

İki ülke faaliyetleri incelendiğinde her ikisi de bilim diplomasisi politikası için çalışmaları başarılı bir şekilde yürütmektedir. Fakat İngiltere bilim diplomasisi faaliyetlerinde daha kapsamlı ve başarılı görülmektedir. Türkiye'de BTYK toplantılarının periyodik olmayışı, bilim insanlarının politikaya dahil edilme sürecinde yaşanan sorunlar bazı problemlere sebep olmaktadır. Ama 2002 yılında Ak Parti hükümeti yönetime geldiği günden itibaren yumuşak güç unsurlar alanında başarılı çalışmalar yürütmüş ve bu problemleri çözmek için gerekli adımları atmıştır. Bilimsel cazibe merkezi olma yolunda gerekli hibe ve teşvikleri açıklayarak bilim insanlarını Türkiye'de çalışmak için cezbetme süreci olumlu bir şekilde ilerlemektedir. TABİP ve Yurt Dışındaki Türk Bilim İnsanları Kurultayı aracılığıyla bilimsel çalışmaların duyurulması, akademik ve bilimsel iş birliklerinin artırılması sağlanmaktadır. 2002 yılından itibaren artan dış temsilcilik sayısı, yurt dışından Türkiye Bursları ile üniversitelere gelen öğrenci sayısındaki artış, Maarif Vakfının okullarının ve ulaştığı öğrenci sayısının her geçen gün artması, Yunus Emre Enstitüsü'nün temsilcilik sayısının artması ve Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmaları Türkiye'nin

bilim diplomasisi alanında son 20 yılda geliştiğini göstermektedir. Bu doküman tarama çalışması neticesinde sunulabilecek öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Bilim diplomasisine yönelik politikalar yenilenerek uygulamalar daha fazla alanda yaygınlaştırılabilir.
- BTYK toplantıları daha periyodik hale getirilerek bilim insanlarını politikaya dahil etme süreci daha başarılı hale getirilebilir.
- Uluslararası bilimsel ortaklıklar için teşvikler, yabancı araştırmacıların Türkiye'ye gelmesi için hibe ve değişim programlarının kapsamı yeni araştırma ve çalışma alanları açılarak genişletilebilir.
- Yurtdışındaki Türk Bilim İnsanları çalışmaları hakkında daha fazla medyada bilgilendirmelere yer verilebilir.
- Yunus Emre Enstitüsü faaliyetleri ile ilgili medyada reklam kampanyaları düzenlenebilir.
- Bilim diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlar arasında iş paylaşımı ve koordinasyon sağlanabilir.
- Ülke hedeflerine yönelik olarak tüm kurumlar olarak bilim diplomasisi faaliyetleri için kendi alanlarında yapabilecekleri faaliyetleri için periyodik olarak çalıştaylar düzenlenebilir.

Kaynaklar

ANR. (,). ANR. 01 25, 2022 <https://anr.fr/>

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu. (2010). *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu*.
<https://www.ayk.gov.tr/s9-hakkmzda/tarihce/>

BEIS. (2016). *Gov.Uk*. <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-business-innovation-skills>

BEIS. (2022). *Gov.Uk*. <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-business-energy-and-industrial-strategy/about#who-we-are>

Bilkent. (2013). *Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 26. Toplantısı Sonuçlanan Kararlar*.
Ankara: Bilkent Üniversitesi. http://web2.bilkent.edu.tr/ttweb/wp-content/uploads/sites/16/2016/03/Sonu%C3%A7lanan-Kararlar_25.pdf

Bilkent. (2014). *Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 27. Toplantısı Sonuçlanan Kararlar*.
Bilkent Üniversitesi. http://web2.bilkent.edu.tr/ttweb/wp-content/uploads/sites/16/2016/03/Sonu%C3%A7lanan-Kararlar_27i.pdf

Birel, F. K., & Çevik, M. S. (2020). Birel, Fırat Kıyas; Çevik, Mehmet Sabir;. Ş. Ş. Erçetin (Dü.) içinde, *Nitel Araştırma Desenleri* (s. Araştırma Teknikleri). 70, Ankara: Nobel Yayıncılık.

British Council. (2021). *British Council*.
https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/annual_report_2019-20.pdf

British Council. (2021). *Making a Difference in 2020-2021*. British Council.
<https://www.britishcouncil.org/about-us/how-we-work/review-2020-21>

British Council. (2022). *British Council*.
https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/annualreport_2020-21.pdf

British Council. (2022). *British Council*. <https://www.britishcouncil.org/about-us/history>

Chevening. (2021). *Chevening*. <https://www.chevening.org/about/>

Chief Scientific Adviser. (2022). *GOV.UK*. <https://www.gov.uk/government/groups/chief-scientific-advisers>

CNRS. (). *CNRS*. <https://www.cnrs.fr/>

Council for Science Technology. (2022). *GOV.UK*. <https://www.gov.uk/government/organisations/council-for-science-and-technology/about>

CSA. (2010). *The Government Chief Scientific Adviser's Guidelines on the Use of Scientific and Engineering Advice in Policy Making*. Department for Business, Innovation and Skills.

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/293037/10-669-gcsa-guidelines-scientific-engineering-advice-policy-making.pdf

Çavuş, T. (2012). Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(2), 23-26.

Davis, L. S., & Patman, R. G. (2015). *Science Diplomacy New Day or False Dawn*. Singapore: World Scientific Publishing.

Deborah, D. S. (2009). Science, Technology, and American Diplomacy: Background and Issues for Congress. *Congressional Research Service*.

Demir, F. (2019). Değişen Dünyada Diplomasi, Eğitim ve Diplomatik Dil. E. Onuş içinde, *Umay Türkeş Günay Armağanı Kitabı*, 1. Baskı (s. 232-243). İstanbul: Hiper Yayın.

Demirören Haber Ajansı. (2022, 03 12). *haberler.com*.: <https://www.haberler.com/politika/zelenski-putin-gorusmesini-turkiye-nin-organize-14791469-haberi/>

DfE. (2022). *DfE*. <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-education/about> adresinden alındı

DFG. (2015, 10 21). *DFG*. 01 31, 2022 tarihinde https://www.dfg.de/en/dfg_profile/head_office/dfg_abroad/index.html

Dış İşleri Bakanlığı. (2021). *2022 Yılına Girerken Girişimci ve İnsani Dış Politikamız*. Ankara: T.C Dış İşleri Bakanlığı. https://www.mfa.gov.tr/site_media/html/2022-yilina-girerken-girisimci-ve-insani-dis-politikamiz.pdf

DW. (2022, 01 14). *DW*. tarihinde <https://www.dw.com/tr/alman-ekonomisine-biontech-a%C5%9F%C4%B1s%C4%B1/a-60426164>

Erzen, M. Ü. (2012). *Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Derin Yayınları.

European Comission. (2015). *Innovation Union Scoreboard*. Belgium: European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b00c3803-a940-11e5-b528-01aa75ed71a1>

FCDO. (2013, 03 25). *Gov.Uk*. <https://www.gov.uk/guidance/academic-technology-approval-scheme>

FCDO. (2021). *FCDO Outcome Delivery Plan: 2021 to 2022*. FCDO. <https://www.gov.uk/government/publications/foreign-commonwealth-development-office-outcome-delivery-plan/fcdo-outcome-delivery-plan-2021-to-2022>

FCO. (2020). *Foreign and Common Wealth Office*. <https://www.gov.uk/government/organisations/foreign-commonwealth-office>

Gov.Uk. (2022). *Climate Change and Energy*. <https://www.gov.uk/government/publications/sin-it-impact-study>

Gov.Uk. (2022). *Darwin Plus*. <https://www.gov.uk/guidance/darwin-plus-applying-for-projects-in-uk-overseas-territories>

Gov.Uk. (2022). *International*. <https://www.gov.uk/government/publications/science-and-innovation-network-russia-launches-science-and-cocktails-lectures>

- Government Office for Science. (2022). Gov.Uk. <https://www.gov.uk/government/organisations/government-office-for-science/about>
- INSERM. (,). *INSERM*. INSERM: <https://www.inserm.fr/>
- Karadağ, H. (2012). Bir Dış Politika Tekniği Olarak Kamu Diplomasisi: Karar Verme Sürecine Etkisi. *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı.
- Kaya, M. (2019). Eğitim Diplomasisi: Kavramsal Bir Çerçeve. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(1), 1-12.
- Kıran, Y. S., & Açıklın, Ş. N. (2021). New Tools of Soft Power: Turkey's Education and Science Diplomacy. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(4), 977-985.
- Kocabıyık, H. (2019). Değişen Diplomasi Anlayışı, Kamu Diplomasisi ve Türkiye. *Avrasya Etüdlere*(55), 163-196.
- Kömür, O. (2020). Yumuşak Güç Unsuru Olarak Kamu Diplomasisi. *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, 89-115.
- Kyvliuk, O., Polishchuk, O., Svyrydenko, D., & Yatsenko, O. (2018). Education Imanagement as Education Diplomacy: Strategies for Ukraine. *Natsional'nyi Hirnychyi Universytet Naukovyi Visnyk*, 139-144.
- Lane, P. (2016). *French Scientific and Cultural Diplomacy*. HAI arch,ves - ouvertes.
- MAECI. (). *MAECI*. <https://www.esteri.it/en/diplomazia-culturale-e-diplomazia-scientifica/cooperscientificatecnologica/>
- Marshall Scholarships. (2022). *Marshall Scholarships*. <http://www.marshallscholarship.org/>
- Ministere De L'enseignement Superieur, De La Recherche Et De L' Innovation. (,). *Ministere De L'enseignement Superieur, De La Recherche Et De L' Innovation*. 01
Ministere De L'enseignement Superieur, De La Recherche Et De L' Innovation:
<https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/fr/le-reseau-des-drari>

- Nye, J. S. (2020). *Yumuşak Güç* (3 b.). (R. İ. Aydın, Çev.) Ankara: BB101 Yayınları.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkaragöz Doğan, E. (2015, 5). *Science Diplomacy In The Global Age: Examples From Turkey And The World*. Phd Thesis, METU, Ankara.
- Royal Society. (2021). *Royal Society*. <https://royalsociety.org/science-events-and-lectures/for-scientists/>
- Ruffini, P. B. (2017). *Science and Diplomacy*. Cham: Springer International Publishing.
- Ruffini, P. B. (2020, 06). France's Science Diplomacy. *Science & Diplomacy*, 9(2). <http://sciencediplomacy.org/article/2020/frances-science-diplomacy>
- Sabah. (2012, 04 04). <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2012/04/04/bilim-ataselikleri-geliyor>
- Science Watch. (2012, 02). *Science Watch*. <http://archive.sciencewatch.com/dr/cou/2012/12janALLgraphs/>
- SIN. (2022). *Gov.Uk*. <https://www.gov.uk/world/organisations/uk-science-and-innovation-network>
- Şahin, Y. (2020, 10 02). Uluslararası İlişkilerde Güce Farklı Yaklaşımlar ve Türkiye'nin Gücü. *Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi*, 3(2), 1-22.
- TABİP. (2020). *TABİP*. <https://www.tabip.global/ecosystem/views/portalHeader/Tabip-Nedir-1>
- TASAM. (2016). *Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi*. <https://tasam.org>
- The British Science and Innovation Network. (2022). *GOV.UK*. <https://www.gov.uk/world/organisations/uk-science-and-innovation-network>

The Royal Society. (2010, 1).
https://royalsociety.org/~media/Royal_Society_content/policy/publications/2010/4294969468.pdf.

The Royal Society. (2022). *The Royal Society*. <https://royalsociety.org/about-us/history/>

The Royal Society. (2022a). *The Royal Society*. <https://royalsociety.org/about-us/programmes/>

The Royal Society. (2022b, 01 07). *The Royal Society*. <https://royalsociety.org/grants-schemes-awards/global-talent-visa/>

Thompson, H. E. (2018). Science Diplomacy within SustainableDevelopment: A SIDS Perspective. *Global Policy*, 45-47.

Thompson, H. E. (2018). Science Diplomacy within SustainableDevelopment: A SIDS Perspective. *Global Policy*, 9(3), 45-47.

TİKA. (2017). *TİKA*. <http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649>

TİKA. (2022). *TİKA 2021 Yılı Faaliyet Raporu*. TİKA.

TMV. (2021). *Beşinci Yılda Türkiye Maarif Vakfı*. İstanbul: TMV.

TMV. (2022, 04 04). *Türkiye Maarif Vakfı*. <https://turkiyemaarif.org/page/2018-DUNYADA-MAARIF-16>

TMV. (2022a). *Türkiye Maarif Vakfı*. <https://turkiyemaarif.org/page/50-Turkiye-Maarif-Vakfi-12>

TMV. (2022b). *Türkiye Maarif Vakfı*. <https://turkiyemaarif.org/list/554-MEDYA-7>

Top Italian Scientists. (). *Top Italian Scientists*. 01 28, 2022 tarihinde <https://topitalianscientists.org/> adresinden alındı

TÜBA. (2016). TÜBA.
<https://www.tuba.gov.tr/files/Bilim%20E%C4%9Fitimi%20Program%C4%B1/2006->

2015%20Y%C4%B1llar%C4%B1%20Aras%C4%B1nda%20Bilim%20E%C4%9Fiti
mi%20Program%C4%B1.pdf

TÜBA. (2021). *2020 Yılı Faaliyet Raporu*. Ankara: TÜBA.
<https://www.tuba.gov.tr/files/idari/2020-yili-faaliyet-raporu.pdf>

TÜBA. (2022). *TÜBA*. [https://www.tuba.gov.tr/tr/kurumsal/akademi/akademinin-vizyon-ve-
misyonu](https://www.tuba.gov.tr/tr/kurumsal/akademi/akademinin-vizyon-ve-misyonu)

TÜBİTAK. (2015, 01 06). *TÜBİTAK*.
https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/btyk28_gelismeler.pdf

TÜBİTAK. (2016, 03 05). Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 29. Toplantısı. *Bülten TÜBİTAK*,
4-7.
https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/content_files/iletisim/edergi/S171_dosyalar/assets/common/downloads/publication.pdf

TÜBİTAK. (2016). *Yurtdışındaki Türk Bilim İnsanları 3. Kurultayı*. Ankara: TÜBİTAK.
https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/content_files/iletisim/edergi/S169_dosyalar/assets/common/downloads/publication.pdf

TÜBİTAK. (2019). *Yurtdışındaki Türk Bilim İnsanları 4. Kurultayı*. İstanbul: TÜBİTAK.
<https://www.tuba.gov.tr/files/yayinlar/raporlar/IV.%20Yurt%20D%C4%B1%C5%9F%C4%B1ndaki%20T%C3%BCrk%20Bilim%20%C4%B0nsanlar%C4%B1%20KuruItay%C4%B1%20Raporu.pdf>

TÜBİTAK. (2020). *TÜBİTAK*. <https://tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/hakkimizda/icerik-biz-kimiz>

TÜBİTAK. (2021). *Faaliyet Raporu 2020*. TÜBİTAK.

Türkiye Bursları. (2022). *Türkiye Bursları*. <https://www.turkiyeburslari.gov.tr/hakkimizda>

UK Science and Innovation Network. (2022). *UK Science and Innovation Network*.
<https://www.gov.uk/world/organisations/uk-science-and-innovation-network>

- Uygun, Z. (2015, 02). Science Diplomacy: A Proactive Policy Approach For International Cooperation In Science And Technology And An Alternative Model For Turkey. *Master's Thesis*. Ankara.
- Yıldırım, G., & Akbulut, D. (2021). Bilim Diplomasisi ve Bilim Halkla İlişkileri Bağlamında American Association for the Advancement of Science (AAAS) ve Royal Society Örnekleri Üzerinden Türkiye İçin Bir Model Önerisi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 75-106.
- YÖK Tez Merkezi. (2020). *Tez Merkezi*. 11 08, 2021 tarihinde <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden alındı
- YTB. (2020). *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*. 04 09, 2022 tarihinde <https://www.ytb.gov.tr/kardes-topluluklar/programlar> adresinden alındı
- YTB. (2021). *2021 Faaliyet Raporu*. <https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/2022/BELGELER2022/2021%20FAAL%20C4%B0YET%20RAPORU.pdf>
- YTB. (2022, 05 26). *YTB*. <https://www.ytb.gov.tr/haberler/azerbaycan-turkiye-iliskilerinin-koklerini-arastiran-proje>
- YTB. (2022). *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*. <https://www.ytb.gov.tr/kurumsal/baskanligimiz-2>
- YTB. (2022a). *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*. <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/turkiye-burslari>
- Yunus Emre Enstitüsü. (2020). *Yunus Emre Enstitüsü*. <https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu>
- Yunus Emre Enstitüsü. (2022). *Yunus Emre Enstitüsü*. <https://www.yee.org.tr/tr/haberler?page=2>

EK-A: Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Tez Çalışması/Araştırma Etik Komisyon İzin Muafiyeti Formu

F46

21 / 04 / 2022

Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanlığına

Tez/Araştırma Başlığı	Bilim Diplomasinde Türkiye ve İngiltere'nin Politikaları ve Uygulamaları
------------------------------	---

Yukarıda başlığı/konusu verilen tez/araştırma çalışmam,

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır.
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir.
4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen araştırmalar niteliğinde değildir.
5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir.

Çalışmada kullanacağım veriler:

(x) Kamusal erişime açık (buraya yazınız): www.sciencediplomacy.org, www.aaas.org, royalsociety.org ve ilgili ölkelere ait kurumların internet sayfalarından faydalanılmıştır.

() Özel izin ve onaya tabi (buraya yazınız):

() Üretilmiş veri (buraya yazınız):

() Diğer (buraya yazınız):

Yükseköğretim Kurumları Etik Kurulları ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütölebilmesi için herhangi bir Etik Komisyondan/Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Emre KONUCUK

Araştırmacı Bilgileri

Adı Soyadı	Emre KONUCUK
Öğrenci ise No	N19135044
Ana Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri
Programı	Eğitim Yönetimi Bilim Dalı
Statüsü	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Dr. ☐ Diğer

Danışman Görüşü ve Onayı*

Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN

*Tez ve tezden üretilen yayınlarda gerekli

EK-B: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- * tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

...../...../.....

Emre KONUCUK

EK-C: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu

05/07/2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı : BİLİM DİPLOMASİSİNDE TÜRKİYE ve İNGİLTERE'NİN POLİTİKALARI ve UYGULAMALARI

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
05/07/2022	81	110774	27/05/2022	%14	1866883474

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Emre KONUCUK

Öğrenci No.: N19135044

Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri

Programı: Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN

EK-Ç: Thesis/Dissertation Originality Report

05/07/2022

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Educational Sciences

Thesis Title THE POLICIES and ACTIVITIES OF TURKEY and ENGLAND IN SCIENCE DIPLOMACY

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
05/07/2022	81	110774	27/05/2022	%14	1866883474

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Emre KONUCUK
Student No.: N19135044
Department: Educational Sciences
Program: Educational Administration
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN

EK-D: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

..... / /

Emre KONUCUK

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezinerişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3 şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanın önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ay aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7.1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir
*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

